

Załącznik do Uchwały Nr
Zarządu Województwa Mazowieckiego
z dnia2012 roku

**Wytyczne Instytucji Zarządzającej w zakresie
monitorowania projektów realizowanych
w ramach Regionalnego Programu
Operacyjnego Województwa
Mazowieckiego 2007-2013 w okresie trwałości
oraz przeprowadzania kontroli obszarów
szczególnego ryzyka i kontroli trwałości**

Warszawa grudzień 2012 r.

Spis treści

ROZDZIAŁ I. WSTĘP	2
1. PODSTAWY PRAWNE	2
ROZDZIAŁ II. MONITOROWANIE PROJEKTU W OKRESIE TRWAŁOŚCI.....	3
PODROZDZIAŁ II. 1. MONITOROWANIE OBSZARÓW SZCZEGÓLNEGO RYZYKA	4
<i>Monitorowanie osiągnięcia i zachowania celu projektu</i>	<i>5</i>
<i>Monitorowanie zmiany lokalizacji projektu</i>	<i>5</i>
<i>Monitorowanie kwalifikowalności VAT</i>	<i>5</i>
<i>Monitorowanie projektów generujących dochód</i>	<i>8</i>
<i>Informacja i promocja projektu.....</i>	<i>20</i>
<i>Polityki horyzontalne.....</i>	<i>20</i>
<i>Archiwizacja</i>	<i>20</i>
<i>Kontrakt z NFZ.....</i>	<i>21</i>
<i>Monitorowanie wdrożenia zaleceń</i>	<i>21</i>
<i>Monitorowanie istnienia postępowań wszczętych przez organy ścigania lub inne uprawnione podmioty ..</i>	<i>21</i>
PODROZDZIAŁ II. 2. MONITOROWANIE TRWAŁOŚCI PROJEKTU	21
<i>Zasadnicza modyfikacja</i>	<i>22</i>
<i>Wskaźniki realizacji projektu.....</i>	<i>26</i>
<i>Trwałość projektu w kontekście wydatków finansowanych ze środków Pomocy Technicznej.</i>	<i>31</i>
ROZDZIAŁ III KONTROLA OBSZARÓW SZCZEGÓLNEGO RYZYKA I KONTROLA TRWAŁOŚCI PROJEKTU	33
1. GŁÓWNE ZASADY REALIZACJI PROCESU KONTROLI OBSZARÓW SZCZEGÓLNEGO RYZYKA I KONTROLI TRWAŁOŚCI PROJEKTÓW	33
2. CEL KONTROLI OBSZARÓW SZCZEGÓLNEGO RYZYKA I KONTROLI TRWAŁOŚCI	34
3. ZAKRES KONTROLI.....	34
4. ZASADY PROWADZENIA KONTROLI.....	35
4.1. <i>Przygotowanie do procesu kontroli obszarów szczególnego ryzyka i kontroli trwałości.....</i>	<i>35</i>
ROZDZIAŁ IV. SANKCJE	36
1. SANKCJE DOTYCZĄCE OBSZARÓW SZCZEGÓLNEGO RYZYKA	36
2. SANKCJE DOTYCZĄCE NARUSZENIA ZASADY TRWAŁOŚCI.	37
<i>Sposób wyliczenia korekty w przypadku wystąpienia znaczącej modyfikacji:</i>	<i>37</i>

ROZDZIAŁ I. WSTĘP

Poniższe Wytyczne obejmują zasady monitorowania projektów przez Instytucję Pośredniczącą II Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego (zwaną dalej IP II) **w okresie trwałości** (5 lat od zakończenia realizacji projektu\ 3 lat w przypadku beneficjentów będących MŚP), w szczególności w zakresie obszarów szczególnego ryzyka oraz w zakresie przestrzegania art. 57 pkt. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z późn. zm., a także zasady przeprowadzania przez IP II kontroli obszarów szczególnego ryzyka i kontroli trwałości projektu.

Okres trwałości projektu należy ustalać w oparciu o zapisy prawa powszechnie obowiązującego: art. 57 w związku z art. 88 ust. 1 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. „(...) **Do celów niniejszego rozporządzenia, operację uznaje się za zakończoną w przypadku, gdy działania podjęte w jej ramach zostały faktycznie przeprowadzone i w odniesieniu do której wszystkie wydatki beneficjentów oraz odnośnego wkładu publicznego zostały opłacone¹.**”

1. Podstawy prawne

1. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie 1260/1999 (Dz. Urz. UE L z 2006r., Nr 210, s. 25 z późn. zm.),
2. Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999 (Dz. U. z 2006r., Nr 210, s. 1 z późn. zm.),
3. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Dz. U. z 2006r., Nr 371, s.1 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm.),
5. Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód,
6. Wytyczne Instytucji Zarządzającej w zakresie zasad przeprowadzania kontroli w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013.

¹ tj. MJWPU zatwierdziła wniosek o płatność końcową oraz przekazała (opłaciła) rozliczane nim środki.

ROZDZIAŁ II. MONITOROWANIE PROJEKTU W OKRESIE TRWAŁOŚCI

Beneficjenci, którzy zakończyli realizację projektu, w tym dokonali rozliczenia końcowego są zobligowani do corocznego sporządzania i składania do IP II sprawozdania **w zakresie wypełniania przez Beneficjenta obowiązku utrzymania trwałości oraz osiągnięcia i utrzymania celu projektu, utrzymania lokalizacji, kwalifikowalności VAT, generowania dochodu przez projekt oraz wykonania zaleceń pokontrolnych/rekomendacji audytowych dotyczących projektu zrealizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013 (RPO WM).**

Obowiązki Beneficjenta

1. Beneficjenci sporządzają i składają do IP II sprawozdania w okresie trwałości projektu, tj. w okresie 5 lat (3 lat w przypadku projektów realizowanych przez MŚP) liczony od dnia zakończenia realizacji projektu², z zastrzeżeniem obowiązku wynikającego z zapisów art. 55 ust. 4 rozporządzenia 1083/2006.

2. Każde sprawozdanie za rok poprzedni winno być złożone w IP II najpóźniej do dnia 31 stycznia następnego roku .

Dane zawarte w sprawozdaniach winny się odnosić do pełnych, zamkniętych lat kalendarzowych. Przy czym w zakresie sprawozdania za pierwszy i ostatni rok okresu trwałości dane należy przedstawić odpowiednio dla pierwszego sprawozdania za okres licząc od daty zakończenia realizacji projektu, a dla ostatniego roku okresu trwałości do upływu daty okresu trwałości. W przypadku, gdy beneficjent zobligował się do osiągnięcia danego wskaźnika po dniu zakończenia realizacji projektu okres trwałości dla tego wskaźnika liczony jest od dnia potwierdzenia przez beneficjenta jego pełnego osiągnięcia.

3. Sprawozdanie należy sporządzić, zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszych Wytycznych. IP II ma prawo zobligować beneficjentów do przekazania dodatkowych informacji istotnych z punktu widzenia monitorowania projektu w okresie trwałości.
4. Sprawozdanie należy złożyć w wersji papierowej i w wersji elektronicznej (zapis na nośniku CD/DVD lub pen drive usb) albo za zgodą IP II jedynie w wersji elektronicznej opatrzonej podpisem elektronicznym. Dopuszczalne jest za zgodą IP II dokonywanie autoryzacji w ramach zaufanego profilu użytkownika.
5. Sprawozdanie należy złożyć nie później niż w dniu 31 stycznia w siedzibie IP II w Warszawie przy ul. Jagiellońskiej 74 lub wysłać pocztą na adres:

Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych
ul. Jagiellońska 74
03-301 Warszawa
z dopiskiem „Sprawozdanie – TRWAŁOŚĆ PROJEKTU”

² Wskaźnik rezultatu może być osiągnięty w okresie do roku od dnia zakończenia realizacji projektu o ile założenia projektu to przewidują.

6. IP II dokonuje weryfikacji złożonych sprawozdań. W przypadku wystąpienia błędów/niejasności w przedłożonym sprawozdaniu IP II wzywa Beneficjenta do złożenia w IP II w sposób określony powyżej poprawionego sprawozdania oraz do uzupełnień lub dodatkowych wyjaśnień w terminie do 5 dni kalendarzowych od otrzymania informacji od IP II.
7. Informacje zawarte w sprawozdaniu służą monitorowaniu projektu w trakcie okresu trwałości, a także do przeprowadzania kontroli obszarów szczególnego ryzyka oraz kontroli trwałości projektu, o której mowa poniżej. Monitorowaniem w ww. zakresie w okresie trwałości objęte są wszystkie projekty, które uzyskały dofinansowanie w ramach RPO WM 2007-2013, zostały zakończone, dla których zatwierdzono wnioski o płatność końcową i wszystkie wydatki beneficjentów oraz odnośnego wkładu publicznego zostały opłacone.

Za monitorowanie projektów w ww. zakresie odpowiadają Wydziały Wdrażania IP II, a w szczególności opiekunowie poszczególnych projektów.

W wyniku analizy złożonego Sprawozdania opiekun projektu dokonuje oceny poszczególnych obszarów objętych monitoringiem w zakresie zgodności postępowania z umową o dofinansowanie (wraz z załącznikami), aktami prawa powszechnie obowiązującego, wytycznymi i innymi istotnymi z punktu widzenia zagadnień objętych monitoringiem dokumentami. Wzór minimalnego zakresu listy sprawdzającej stanowi załącznik nr 5 do niniejszych Wytycznych. W przypadku wykrycia uchybień osoba dokonująca weryfikacji sprawozdania i formułująca ww. oceny zobowiązana jest podjąć udokumentowane działania wynikające z umowy o dofinansowanie lub innych regulacji.

Dyrektor IP II zobowiązany jest zapewnić sprawny przepływ informacji pozyskanych przez Wydziały Wdrażania oraz Wydział Pomocy Publicznej IP II do Wydziału Kontroli Projektów RPO WM, celem umożliwienia przeprowadzania analiz ryzyka i typowania projektów do kontroli w okresie trwałości.

PODROZDZIAŁ II. 1. MONITOROWANIE OBSZARÓW SZCZEGÓLNEGO RYZYKA

Obszarami szczególnego ryzyka podlegającymi monitorowaniu są w szczególności:

- a) osiągnięcie i zachowanie celu projektu określonego we wniosku o dofinansowanie, definiowanego w szczególności poprzez wskaźniki produktu i rezultatu³, do których osiągnięcia zobowiązany był beneficjent oraz inne istotne założenia projektu, które nie zostały bezpośrednio odzwierciedlone w założonych do osiągnięcia wskaźnikach,
- b) dokonanie zmiany lokalizacji, w szczególności gdy lokalizacja projektu stanowiła element oceny wniosku o dofinansowanie i wnioskodawca w ramach kryteriów wyboru realizacji projektu przyjętych przez Komitet Monitorujący RPO WM 2007-13 uzyskał za nie punkty,
- c) zaistnienie prawnej możliwości odzyskania podatku VAT, w przypadku gdy jest on kwalifikowany w projekcie,

³ vide zapisy niniejszego dokumentu: „trwałość projektu” > „charakter realizacji projektu”.

- d) generowanie dochodu w projekcie i jego wysokość,
- e) informacja i promocja projektu,
- f) realizowanie polityk horyzontalnych,
- g) archiwizacja,
- h) posiadanie kontraktu/ umowy z NFZ (o ile było to warunkiem uzyskania wsparcia z RPO WM),
- i) realizacja wydanych zaleceń pokontrolnych/ rekomendacji audytowych,
- j) wszczęcie przez organy ścigania lub inne uprawnione podmioty postępowań prowadzonych w związku z realizacją projektu.

Monitorowanie osiągnięcia i zachowania celu projektu

W przypadku, gdy cel projektu określony we wniosku o dofinansowanie nie został osiągnięty lub zachowany w okresie trwałości, beneficjent zobowiązany jest wyjaśnić przyczyny jego niezachowania. Wyjaśnienie powinno być ściśle skorelowane z zapisami ankiety w części I, punkcie 1 Sprawozdania.

Monitorowanie zmiany lokalizacji projektu

W przypadku zmiany lokalizacji projektu, beneficjent zobowiązany jest przedstawić szczegółowe wyjaśnienia wraz z podaniem przyczyny zmiany.

Monitorowanie kwalifikowalności VAT

W ramach obszaru kwalifikowalności podatku VAT beneficjent zobowiązany jest do odpowiedzi na osiem pytań, w szczególności:

Czy w projekcie podatek VAT był kwalifikowalny lub niekwalifikowalny?

W przypadku, gdy VAT był wydatkiem niekwalifikowalnym, Beneficjent nie ma obowiązku wypełniania dalszej części sprawozdania w tym obszarze.

Czy Beneficjent posiada indywidualną interpretację przepisów prawa podatkowego? możliwe są odpowiedzi: TAK/NIE

W przypadku, gdy VAT był wydatkiem kwalifikowalnym w projekcie a Beneficjent posiada indywidualną Interpretację Dyrektora Izby Skarbowej działającego z upoważnienia Ministra Finansów, a jednocześnie Interpretacja dotyczy całego okresu realizacji projektu winien dostarczyć do IP II interpretację wraz z wypełnionym *Sprawozdaniem*.

W przypadku Beneficjentów, którzy posiadają Interpretację Beneficjent zwolniony jest z obowiązku składania wraz z wypełnionym *Sprawozdaniem* kserokopii deklaracji VAT-7 za styczeń (lub za I kwartał roku) przez cały okres trwałości projektu. Natomiast wymagane jest by Beneficjent wraz z wypełnionym *Sprawozdaniem* składał oświadczenie, w którym zobowiąże się do niezwłocznego poinformowania IP II o zmianie swojej sytuacji czy stanu prawnego, które to zmiany miałyby wpływ na treść przedstawionej Interpretacji Dyrektora Izby Skarbowej.

Czy dokonano korekty deklaracji VAT związanej z wydatkami objętymi projektem za okres, w którym przysługiwało prawo do obniżenia podatku należnego w związku z realizacją projektu? możliwe są odpowiedzi: TAK/NIE/NIE DOTYCZY

W przypadku, gdy zaznaczono odpowiedź „TAK” należy określić kwotę korekty VAT oraz opisać z jakiego powodu dokonano korekty.

Dodatkowo Beneficjent zobowiązany jest dostarczać wraz z wypełnionym *Sprawozdaniem* kserokopię deklaracji VAT-7 za styczeń (lub za I kwartał roku), z każdego roku okresu trwałości projektu. Jeżeli ww. deklaracja będzie zawierała korektę podatku naliczonego, wówczas Beneficjent zobowiązany jest dostarczyć dodatkowo szczegółowe wyliczenia korekty ze wskazaniem czy kwota ww. korekty ma związek z wydatkami kwalifikowalnymi rozliczonymi w projekcie.

Istotne kwestie związane z kwalifikowalnością podatku VAT

Podatek VAT co do zasady nie jest wydatkiem kwalifikowalnym. Finansowanie ze środków RPO WM 2007-2013 jest możliwe po łącznym spełnieniu dwóch warunków:

- został faktycznie poniesiony,
- jest niemożliwy do odzyskania (beneficjent lub inny podmiot realizujący/wdrażający projekt, w szczególności jednostka organizacyjna beneficjenta lub partner w projekcie nie mają prawnej możliwości jego odzyskania na gruncie ustawy o podatku od towarów i usług).

Oba ww. warunki powinny być rozpatrywane wobec podmiotów, które realizują/wdrażają projekt – w szczególności beneficjenta lub jego jednostki organizacyjnej, a także partnerów oraz innych podmiotów. Jeśli faktura dokumentująca poniesione w projekcie wydatki została wystawiona na dany podmiot, to ocena możliwości odzyskania podatku naliczonego wskazanego w tej fakturze powinna być dokonywana zawsze w odniesieniu do tego podmiotu. Np. jeżeli faktura została wystawiona na zakład komunalny gminy (jednostkę organizacyjną gminy) to podatek VAT może być kwalifikowalny, jeśli to zakład komunalny (a nie gmina jako beneficjent) nie ma możliwości odzyskania podatku VAT. Faktyczne poniesienie podatku VAT wystąpi, jeżeli zostanie on w całości zapłacony (w cenie za zakupione towary czy usługi).

Brak prawnej możliwości odzyskania podatku VAT zachodzi, jeżeli beneficjent (lub inny podmiot realizujący/wdrażający projekt, w szczególności jednostka organizacyjna beneficjenta lub partner w projekcie) nie nabędzie uprawnienia do obniżenia⁴ podatku należnego (związanego z opodatkowanymi czynnościami w projekcie⁵) o podatek naliczony (związany ze zrefundowanymi w projekcie zakupami towarów i usług oraz środków trwałych⁶). Sytuacje takie mogą wystąpić w następujących przypadkach:

1. w projekcie w ogóle nie wystąpiły/wystąpią przychody.
2. beneficjent jest zwolniony podmiotowo z opodatkowania podatkiem VAT.
3. beneficjent wykonuje jedynie czynności zwolnione.

Ad.1. W projekcie w ogóle nie wystąpiły/wystąpią przychody – zakupione towary, usługi lub środki trwałe nie są wykorzystywane do sprzedaży opodatkowanej, bądź w projekcie nie występuje

⁴ Art. 86 ustawy o podatku od towarów i usług (VAT)

⁵ Opodatkowanymi czynnościami są m.in. wszelkie formy działalności, z którymi wiąże się uzyskanie przychodu w projekcie – np. sprzedaż,

najem, dzierżawa, leasing oraz inne czynności wymienione w art. 7 uptu

⁶ Art. 87 ustawy o podatku od towarów i usług (VAT)

bezpośredni i bezsprzeczny związek pomiędzy zakupionymi towarami, usługami lub środkami trwałymi a czynnościami opodatkowanymi.

Ad.2. Beneficjent (lub inny podmiot realizujący/wdrażający projekt, w szczególności jednostka organizacyjna beneficjenta lub partner w projekcie) jest zwolniony podmiotowo z opodatkowania podatkiem VAT (Uwaga! Wyłączenie podmiotowe z art. 15 ust. 6 nie obejmuje czynności cywilnoprawnych wykonywanych przez podmioty publiczne).

Ad.3. Beneficjent wykonuje jedynie czynności zwolnione z opodatkowania podatkiem VAT.

W przypadku, gdy część zrefundowanych w projekcie towarów i usług (lub środków trwałych) służy (będzie służyć) do wykonywania czynności opodatkowanych, a część zrefundowanych w projekcie towarów i usług (lub środków trwałych) nie jest (i nie będzie) wykorzystywana do wykonywania tych czynności, podatek VAT może być kwalifikowany tylko w części, która nie jest (i nie będzie) wykorzystywana do wykonywania czynności opodatkowanych.

Beneficjent, który uznał VAT za wydatek kwalifikowany jest zobowiązany do podania podstawy prawnej wskazującej na brak możliwości obniżenia VAT należnego o VAT naliczony. Przy tym istotne jest, że beneficjentowi nie może przysługiwać prawo (brak prawnych możliwości) do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubiegania się o zwrot VAT. Posiadanie prawnej możliwości wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpi.

Mając na uwadze, że:

- 1) VAT może stanowić wydatek kwalifikowalny, gdy został poniesiony „prawdziwie i definitywnie”,
- 2) beneficjent zobowiązuje się do zwrotu zrefundowanej części poniesionego VAT w sytuacji, gdy zaistnieją przesłanki umożliwiające odzyskanie tego podatku,
- 3) podatnicy VAT mają prawo do złożenia korekty deklaracji podatkowej za okres, w którym wystąpiło prawo do obniżenia podatku należnego, w okresie 5 lat, licząc od początku roku, w którym wystąpiło prawo do obniżenia podatku należnego⁷

IP II jest zobowiązana do weryfikacji kwalifikowalności podatku VAT do końca okresu trwałości projektu.

W przypadku gdyby beneficjent uzyskiwał zwrot z Urzędu Skarbowego podatku VAT naliczonego zawartego w cenie nabywanych towarów i usług a później w ramach efektu finalnego projektu świadczył poza czynnościami opodatkowanymi VAT, także czynności zwolnione bądź nieopodatkowane, to istnieje konieczność dokonywania corocznych korekt podatku naliczonego zgodnie z przepisami ww. ustawy (art. 90,91) **tzw. proporcją**. Korekta dotyczyłaby okresu 10 lat dla nieruchomości, 5 lat dla środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych.

⁷ Z zastrzeżeniem art. 88 ustawy o podatku od towarów i usług (VAT)

Monitorowanie projektów generujących dochód

Definicja projektu generującego dochód w ramach RPO WM 2007-2013

1. Projektem generującym dochód, zgodnie z art. 55 Rozporządzenia WE 1083/2006 (zwanym dalej „art. 55”) jest każdy projekt realizowany w ramach RPO WM, współfinansowany przez EFRR, którego całkowity koszt przekracza równowartość 1 000 000 EUR⁸ oraz który:

- a) obejmuje inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających oraz
- b) pociąga za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub
- c) jakiegokolwiek inne odpłatne świadczenie usług;
- d) którego wartość wydatków kwalifikowalnych nie przekracza wartości kosztu inwestycji pomniejszonej o bieżącą wartość dochodu netto z inwestycji w danym okresie odniesienia dla:
 - inwestycji w infrastrukturę lub;
 - innych projektów, w przypadku gdy możliwe jest obiektywne oszacowanie dochodu z wyprzedzeniem;
- e) inne projekty, w przypadku gdy nie jest możliwe obiektywne oszacowanie dochodu z wyprzedzeniem, gdy dochód netto generowany jest po zakończeniu jego realizacji;

2. Każdy projekt spełniający wszystkie warunki opisane w pkt. 1. z wyjątkiem kryterium kosztowego stanowi projekt „potencjalnie generujący dochód” i objęty jest monitorowaniem zgodnie z zapisami niniejszych Wytucznych.

Wyłączenia ze stosowania art. 55 rozporządzenia Rady (WE) 1083/2006

Projektem nie generującym dochodu w ramach RPO WM jest:

1. Projekt podlegający zasadom pomocy publicznej w rozumieniu art. 107 TFUE, w tym w szczególności objęty regionalną pomocą inwestycyjną, sektorową pomocą inwestycyjną, pomocą na projekty B + R oraz projekty realizowane w ramach pomocy „de minimis”,
 - w przypadku projektu **objętego częściowo pomocą publiczną** w rozumieniu art. 107 TFUE (albo pomocą de minimis), a częściowo nią nie objętego, do części nie objętej pomocą publiczną/ pomocą de minimis należy zastosować odpowiednio zasady dotyczące ustalania poziomu dofinansowania w oparciu o metodę luki w finansowaniu,
2. Projekt finansowany w ramach instrumentów inżynierii finansowej w rozumieniu art. 44 ww. rozporządzenia oraz w sekcji 8 rozporządzenia wykonawczego⁹

⁸ Dla przeliczenia wartości należy zastosować kurs wymiany EUR/PL, stanowiący średnia arytmetyczną miesięcznych obrachunkowych kursów stosowanych przez Komisję Europejską z ostatnich sześciu miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o dofinansowanie dostępnych na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/budget/infocore/index.cfm?fuseaction=currency_historique¤cy=153&Language=en

- Dotyczy instrumentów inżynierii finansowej dla przedsiębiorstw, takich jak: fundusze kapitału podwyższonego ryzyka (venture capital funds), fundusze gwarancyjne i fundusze pożyczkowe jak też fundusze powiernicze oraz fundusze na rzecz rozwoju obszarów miejskich, czyli fundusze inwestujące w partnerstwa publiczno-prywatne i inne projekty ujęte w zintegrowanym planie na rzecz trwałego rozwoju obszarów miejskich

Ustalanie wysokości dofinansowania projektu generującego dochód

Wydatkami kwalifikowalnymi ponoszonymi na projekty generujące dochód są wydatki, które nie przekraczają bieżącej wartości kosztu inwestycji pomniejszonej o bieżącą wartość dochodu netto z inwestycji w danym/przyjętym okresie odniesienia dla:

- a) inwestycji w infrastrukturę; lub
- b) innych projektów, w przypadku gdy możliwe jest obiektywne oszacowanie dochodu z wyprzedzeniem.

W przypadku wątpliwości czy dane przepływy pieniężne generowane przez projekt, o charakterze opłaty za korzystanie z wytworzonych w ramach projektu dóbr lub świadczonych usług stanowią przychód w rozumieniu art. 55 należy w pierwszej kolejności zbadać występowanie przesłanki „wnoszenia opłaty przez bezpośredniego korzystającego”. Opłaty które nie pochodzą z opłat ponoszonych bezpośrednio przez korzystających nie stanowią przychodów w rozumieniu art. 55 ust. 1.

W przypadku gdy nie wszystkie koszty inwestycji są kwalifikowalne do współfinansowania, dochód netto zostaje przyporządkowany pro rata do kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych części kosztu inwestycji.

Przy obliczeniach uwzględnia się okres odniesienia właściwy dla danej kategorii inwestycji, kategorię projektu, zwykle oczekiwaną rentowność dla danej kategorii inwestycji, zastosowanie zasady „zanieczyszczający płaci” oraz, w stosownych przypadkach, zasadę sprawiedliwości w powiązaniu ze względną zamożnością danego państwa członkowskiego.

Przyjęte okresy odniesienia, na które należy sporządzić prognozę przepływów pieniężnych generowanych przez projekt, licząc od roku poniesienia pierwszych wydatków związanych z faktyczną realizacją projektu - w podziale na sektory:

Gospodarka wodno – ściekowa	min. 25 lat
Odpady	min 15 lat
Energetyka	15 – 25 lat
Koleje	30 lat

⁹Rozporządzenie Rady (WE) 1828/2006 z późn. zm. – stosowanie wyłączenia potwierdzone notą (COCOF 07/0074/08 uaktualnioną w listopadzie 2010r)

Porty morskie i lotnicze	25 lat
Drogi	25 – 30 lat
Przemysł	10 lat
Inne	15 lat

Wyliczona bieżąca wartość kosztu inwestycji po pomniejszeniu o bieżącą wartość dochodu netto z inwestycji stanowi **kwota luki w finansowaniu**.

Podstawą do określenia wysokości kwoty dofinansowania w projekcie stanowi iloczyn stopy luki w finansowaniu i kosztów kwalifikowalnych (niezdyskontowanych).

Tryb określania wielkości dofinansowania dla projektu generującego dochód w ramach RPO WM 2007-2013

Oszacowanie wysokości dofinansowania z funduszy UE dla projektów generujących dochód następuje dzięki wyliczeniu luki w finansowaniu dokonanej w oparciu o rzetelną analizę finansową, która powinna umożliwiać weryfikację poprawności dokonanych wyliczeń oraz przyjętych założeń będących ich podstawą. Przy sporządzaniu powyższych informacji należy kierować się szczegółowymi zasadami określonymi przez Wytoczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód oraz Komisję Europejską w Przewodniku do analizy kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych, tzw. „Przewodniku CBA”. dostępnym na stronie: <http://pl.scribd.com/doc/9191350/Przewodnik-CBA-2008-pl>

W przypadku wątpliwości czy dane przepływy pieniężne generowane przez projekt, o charakterze opłaty za korzystanie z wytworzonych w ramach projektu dóbr lub świadczonych usług stanowią przychód zostanie w pierwszej kolejności zbadane występowanie przesłanki „wnoszenia opłaty przez bezpośredniego korzystającego”, przy czym nie ma znaczenia, czy są to opłaty ponoszone okresowo, czy jednorazowo). Wpływy, które nie pochodzą z opłat ponoszonych bezpośrednio przez korzystających nie stanowią przychodów.

W obszarze projektów z zakresu ochrony zdrowia opłaty ponoszone bezpośrednio przez pacjentów (lub inne podmioty) stanowią przychód projektu. Natomiast środki pochodzące z kontraktu NFZ nie są brane pod uwagę do obliczania kwoty dofinansowania, gdyż nie stanowią przychodu w rozumieniu art. 55. Stanowią one rodzaj dotacji operacyjnej, która powinna zostać uwzględniona jako wpływ w analizie trwałości finansowej.

Pomimo uwzględniania tylko części wpływów generowanych przez projekt, przy wyliczaniu poziomu dofinansowania uwzględnia się w takim przypadku wszystkie koszty operacyjne projektu.

Jeżeli zdyskontowane przychody są niższe niż zdyskontowane koszty operacyjne projekt nie stanowi projektu generującego dochód, bez względu na wielkość wartości rezydualnej¹⁰.

¹⁰ W przypadku projektów generujących dochód wartość rezydualna powinna zostać uwzględniona przy obliczaniu wskaźnika luki w finansowaniu, powiększając przychód netto (DNR).

Dla wszystkich projektów nie podlegających przepisom art. 55 poziom dofinansowania ustala się przy zastosowaniu stopy dofinansowania określonej dla danego działania w Szczegółowym Opisie Priorytetów RPO WM 2007-2013 (SzOP).¹¹

Dla wszystkich projektów, które generują przychody, dla których nie można obiektywnie oszacować poziomu dochodu z wyprzedzeniem, a które jednocześnie spełniają wszystkie pozostałe kryteria projektów generujących dochód określone w art. 55, poziom dofinansowania ustala się przy zastosowaniu stopy dofinansowania określonej dla danego działania w SzOP, z zastrzeżeniem, że dochód w rozumieniu art. 55 wygenerowany przez projekt, zostanie zwrócony przez beneficjenta do MJWPU proporcjonalnie do udziału wydatków kwalifikowalnych w nakładach inwestycyjnych oraz proporcjonalnie do udziału współfinansowania wspólnotowego w wydatkach kwalifikowalnych, z uwzględnieniem zapisów art. 55 ust. 4.

Dla wszystkich projektów generujących dochód, dla których istnieje możliwość oszacowania dochodu z wyprzedzeniem, poziom dofinansowania ustala się przy zastosowaniu metody luki w finansowaniu.

Ustalanie poziomu dofinansowania w oparciu o metodę luki w finansowaniu w przypadku projektów objętych częściowo pomocą publiczną w rozumieniu art. 107 TFUE omówiono powyżej¹².

Metoda luki w finansowaniu ma na celu określenie poziomu wydatków kwalifikowalnych, stanowiących podstawę ustalenia poziomu dofinansowania. Poziom dofinansowania z jednej strony gwarantuje, że projekt będzie miał wystarczające zasoby finansowe na jego realizację, z drugiej zaś pozwala uniknąć przyznania nienależnych korzyści odbiorcy pomocy, czyli finansowania projektu w wysokości wyższej niż jest to konieczne.

Dla obliczenia wskaźnika luki w finansowaniu należy uwzględnić przepływy pieniężne oszacowane na podstawie metody standardowej lub złożonej, uwzględniając następujące kategorie zdyskontowanych przepływów pieniężnych:

- zdyskontowane nakłady inwestycyjne na realizację projektu (DIC), bez rezerw na nieprzewidziane wydatki,
- zdyskontowane przychody projektu, w rozumieniu art. 55 ust. 1,
- zdyskontowane koszty operacyjne projektu (powiększone o zdyskontowane nakłady odtworzeniowe w ramach projektu dofinansowanego z funduszy UE oraz zdyskontowane zmiany w kapitale obrotowym netto),
- zdyskontowana wartość rezydualna.

W celu wyliczenia wskaźnika luki w finansowaniu zdyskontowany przychód netto, obliczany jako różnica pomiędzy przychodami¹³ a zdyskontowanymi kosztami operacyjnymi, powiększa się o zdyskontowaną wartość rezydualną.

¹¹ W przypadku, gdy występuje zróżnicowanie w ramach danego działania ze względu na typ projektu/beneficjenta, stosuje się stopę właściwą dla danego typu projektu/beneficjenta.

¹² Patrz: „Wyłączenia ze stosowania art. 55 rozporządzenia 1083/2006”.

¹³ w rozumieniu art. 55 ust. 1

Sposób obliczania luki w finansowaniu.

Określenie wskaźnika luki w finansowaniu (R):

gdzie:

- **Max EE** to maksymalny wydatek kwalifikowalny = **DIC - DNR** (art. 55 ust. 2);
- **DIC** to suma zdyskontowanych nakładów inwestycyjnych na realizację projektu, bez rezerw na nieprzewidziane wydatki;
- **DNR** to suma zdyskontowanych przychodów netto (dochodów) powiększonych o wartość rezydualną = suma zdyskontowanych przychodów - suma zdyskontowanych kosztów operacyjnych + zdyskontowana wartość rezydualna,

Określenie „kwoty decyzji” (Decision Amount, DA):

tzn. kwoty, dla której ma zastosowanie stopa współfinansowania dla danej osi priorytetowej (dla dużych projektów jest to kwota decyzji, o której mowa w art. 41 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE nr 1083/2006). Niezależnie od wielkości projektu jest to kwota wydatków kwalifikowalnych w rozumieniu art. 55 ust. 1:

gdzie:

- **EC** to koszty kwalifikowalne (niezdyskontowane), spełniające kryteria kwalifikowalności prawnej, tj. zgodne art. 56 rozporządzenia nr 1083/2006, z *Krajowymi wytycznymi dotyczącymi kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013 oraz wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków w ramach RPO WM 2007-2013*

Określenie (maksymalnej) dotacji UE:

gdzie:

- **Max CR_{pa}** to maksymalna wielkość współfinansowania określona dla osi priorytetowej w SzOP.

Monitorowanie dochodu na poziomie projektu

Rozróżnia się dwie kategorie projektów generujących dochód:

1. Projekty infrastrukturalne oraz inne projekty, dla których dochód został oszacowany przez beneficjenta ex ante na etapie wniosku o dofinansowanie, (art. 55 ust. 2).

Dla tych projektów istnieją wystarczające dane oraz doświadczenie wynikające z realizacji podobnych inwestycji, umożliwiające oszacowanie dwóch głównych czynników mających wpływ na wysokość dochodów generowanych przez te projekty, tzn. wielkości popytu na produkty lub usługi dostarczane przez projekt oraz stosowanych za ich udostępnienie opłat. Wysokość dofinansowania wspólnotowego dla tych projektów ustalana jest przy zastosowaniu metody luki w finansowaniu

gdzie:

$R_{ex\ ante}$ - wskaźnik luki w finansowaniu obliczony w ramach analizy ex ante

R_1 - nowy wskaźnik luki w finansowaniu

Po spełnieniu powyższego warunku wystąpi konieczność zwrotu dotacji UE.

Procedury monitoringu dochodu generowanego przez projekty w trakcie pełnego cyklu życia projektu (od momentu wnioskowania o dofinansowanie do zakończenia okresu trwałości projektu) powinny zapewnić dostarczanie informacji:

- czy w ramach projektu pojawiły się **inne lub nowe źródła przychodów**, które nie zostały wzięte pod uwagę w analizie sporządzanej na etapie wniosku o dofinansowanie (analizy *ex ante*) przy obliczaniu luki w finansowaniu, i/lub
- czy od momentu przyznania dofinansowania nastąpiły istotne zmiany w stosowanej dotychczas polityce taryfowej i/lub
- czy zmianie uległa całkowita wartość inwestycji.

W przypadku wystąpienia przynajmniej jednej z powyższych sytuacji Beneficjent zostaje zobowiązany do przeprowadzenia **ponownej kalkulacji luki w finansowaniu** i ewentualnej korekty wartości dofinansowania. Za rzetelność przeprowadzonej prognozy odpowiedzialność ponosi beneficjent. Analizując przepływy pieniężne na potrzeby metodologii luki w finansowaniu należy zastąpić prognozowane wcześniej wartości wartościami rzeczywistymi, dla tych lat okresu odniesienia, dla których jest to już możliwe. Dla pozostałego okresu należy natomiast zaktualizować szacowane wartości, uwzględniając nowe źródła przychodów i/lub istotnie zmienioną politykę taryfową i/lub zmianę całkowitej wartości projektu.

Wszystkie pozycje w ramach analizy powinny zostać zdyskontowane na ten sam rok bazowy, dla którego przeprowadzona została *analiza ex ante*.

Zwrot dofinansowania przez beneficjenta odpowiada różnicy pomiędzy wysokością dofinansowania obliczoną *ex ante* a nowym poziomem dofinansowania obliczonym przy uwzględnieniu okoliczności wynikających z monitoringu.

2. Projekty, dla których nie można było oszacować dochodu z wyprzedzeniem

(art. 55 ust. 3)

W tej kategorii projektów z celów projektu i założeń wnioskodawcy wynika, że projekt będzie generował przychody w rozumieniu art. 55 ust. 1, jednak ze względu na brak możliwości obiektywnego oszacowania przychodów i kosztów operacyjnych wnioskodawca nie jest w stanie obiektywnie oszacować dochodu z wyprzedzeniem. Projekty te należy zatem traktować jako projekty potencjalnie generujące dochód.

W przypadku, gdy nie ma możliwości obiektywnego oszacowania dochodu z wyprzedzeniem, dochód netto wygenerowany w okresie określonym w art. 55 ust. 4 po zakończeniu realizacji projektu podlega zwrotowi do instytucji przyznającej pomoc (MJWPU).

Powyzsza sytuacja może wystąpić np. w przypadku projektów o innowacyjnym charakterze, braku danych i wcześniejszego doświadczenia lub projektów podobnego rodzaju pozwalających wiarygodnie oszacować popytna na dobra i usługi dostarczane przez projekt (tj. badania i rozwój technologiczny, innowacyjność i przedsiębiorczość itp.).

Zwrot dochodu wyliczany jest proporcjonalnie do udziału wydatków kwalifikowalnych w całkowitym koszcie projektu oraz proporcjonalnie do udziału wysokości ustalonego dofinansowania w wydatkach kwalifikowalnych.

Dochód netto rozumiany jest jako różnica pomiędzy rzeczywistymi przychodami wygenerowanymi w ww. okresie po zakończeniu projektu a rzeczywistymi kosztami operacyjnymi projektu.

W praktyce oznacza to, że dla tej kategorii projektów generujących dochód wysokość dofinansowania ustalana jest przy zastosowaniu stopy dofinansowania określonej dla danego działania (bez konieczności wyliczania luki w finansowaniu). Jednakże dochód wygenerowany przez projekt po jego zakończeniu, zostanie zwrócony przez beneficjenta do MJWPU, wyliczony proporcjonalnie do udziału wydatków kwalifikowalnych w całkowitym koszcie projektu oraz proporcjonalnie do udziału wysokości ustalonego dofinansowania w wydatkach kwalifikowalnych.

Co do zasady nawet w przypadku projektów realizowanych w otoczeniu o dużej niepewności oszacowanie dochodu powinno zawsze być możliwe.

Projekty tego typu na etapie składania wniosku aplikacyjnego zostaną potraktowane jako projekty potencjalnie generujące dochód. W związku z tym zostaną one objęte monitoringiem rzeczywistie generowanego dochodu.

Beneficjenci projektów o **wartości całkowitej projektu powyżej 1 mln euro**¹⁴ zobowiązani są w trakcie jego realizacji oraz w okresie trwałości projektu przedstawić informację o pojawieniu się innych lub nowych źródeł przychodu oraz czy nastąpiła zmiana polityki taryfowej.

Beneficjent powinien w określonym powyżej okresie ewidencjonować faktyczne przychody i koszty operacyjne oraz inne przychody generowane przez projekt. Z obowiązku archiwizacji dokumentacji projektowej wynika również powinność prowadzenia monitoringu oraz wyodrębnionej sprawozdawczości.

Reasumując dochód generowany przez projekt:

- dla projektów, dla których istnieje możliwość oszacowania dochodu z wyprzedzeniem - jest to różnica między wartością bieżącą przychodów w rozumieniu art. 55 ust. 1 oraz wartością bieżącą kosztów operacyjnych, spodziewanych w trakcie realizacji projektu oraz w późniejszym okresie jego funkcjonowania. Jeżeli różnica ta jest dodatnia zdyskontowany przychód netto należy powiększyć o zdyskontowaną wartość rezydualną,
- dla projektów, dla których nie można obiektywnie oszacować dochodu z wyprzedzeniem - jest to różnica pomiędzy rzeczywistymi przychodami wygenerowanym po zakończeniu projektu a rzeczywistymi kosztami operacyjnymi projektu, z zastrzeżeniem art. 55 ust. 4.

Schemat możliwości oszacowania dochodu generowanego przez projekt przedstawia poniższa tabela:

Możliwość oszacowania dochodu	Taryfy	Szacowany popyt
Projekty art. 55 ust. 2 – TAK	Jasno określona i przewidywalna polityka taryfowa	Dostępność danych i modeli, na których opierają się opinie ekspertów
Projekty art. 55 ust. 3 – NIE	Brak danych, nowy popyt generowany przez podaż	Brak danych, opinie ekspertów wysoce subiektywne

Monitoring obejmuje obszary projektu generującego dochód w rozumieniu art. 55 pod kątem dokładnego sprawdzenia, czy:

- dochód wygenerowany przez projekt został uwzględniony,
- przeprowadzone kontrole wykonania przez beneficjentów zadań w tym zakresie zapobiegły powstaniu nieprawidłowości,
- zostały odzyskane kwoty nienależnie wypłacone wraz z odsetkami.

Monitorowanie kosztów kwalifikowalnych w przypadku projektów generujących dochód

Monitorowanie kosztów kwalifikowalnych w projektach, dla których dochód został oszacowany przez beneficjenta ex ante, czyli na etapie wniosku o dofinansowanie dostarczy informacji czy w ramach projektu uległy zmniejszeniu koszty kwalifikowalne.

¹⁴ ITamże⁷.

W przypadku wystąpienia powyższej sytuacji MJWPU zobowiąże beneficjenta do ponownego obliczenia wysokości dofinansowania wg poniższego wzoru:

gdzie:

EC - aktualna wartość kosztów kwalifikowalnych projektu uwzględniająca aktualny poziom stawek podatku VAT,

R – wskaźnik luki finansowej obliczony we wniosku o dofinansowanie

Max CR_{pa} – maksymalna wielkość współfinansowania określona dla Działania w SzOP RPO WM.

W ramach systemu monitorowania kosztów kwalifikowalnych należna kwota dofinansowania sprawdzana będzie na etapie *ex ante*, tj. poziom aplikowania o dofinansowanie projektu oraz na zakończenie realizacji projektu, czyli przed zatwierdzeniem wniosku o płatność końcową dla projektu oraz na koniec okresu trwałości projektu.

Zwroty dofinansowania i sankcje

W przypadku, gdy współczynnik rekalkulacji luki finansowej jest większy od zera:

wówczas zmniejszenie poziomu dofinansowania projektu następuje po stwierdzeniu przez MJWPU wystąpienia wzrostu wielkości dochodu netto, które jednocześnie powoduje, iż nowy wskaźnik luki w finansowaniu jest niższy od wskaźnika luki w finansowaniu obliczonego *ex ante*.

Zwrot dofinansowania przez beneficjenta odpowiada różnicy pomiędzy wysokością dofinansowania projektu obliczoną *ex ante* a nowym poziomem dofinansowania projektu obliczonym przy uwzględnieniu okoliczności wynikających z monitoringu MJWPU.

Jeżeli wskaźnik luki w finansowaniu *ex ante* jest wyższy od nowego wskaźnika luki w finansowaniu, do obliczenia którego beneficjent został zobowiązany w przypadku:

- wystąpienia innych lub nowych źródeł przychodów, które nie zostały uwzględnione w analizie *ex ante* i/lub
- wystąpienia istotnych zmian w polityce taryfowej, i/lub
- zmianie uległa całkowita wartość projektu,

konieczny jest zwrot środków z tytułu obniżenia poziomu dofinansowania w wysokości odpowiadającej różnicy między wysokością dofinansowania obliczoną *ex ante* a nowym poziomem dofinansowania obliczonym przy uwzględnieniu okoliczności stwierdzonych w trakcie monitorowania dochodu.

Decyzja o naliczeniu odsetek od środków przeznaczonych do zwrotu z tytułu obniżenia poziomu dofinansowania na skutek rekalkulacji luki finansowej, w przypadku wystąpienia okoliczności wskazanych w niniejszych Wytycznych, podejmowana jest po dokonaniu indywidualnej analizy każdego rozważanego przypadku, MJWPU wzywając beneficjenta do zwrotu części środków jednocześnie rozstrzyga, czy okoliczność powodująca zmianę poziomu dofinansowania (czyli okoliczność zmiany poziomu luki finansowej) spełnia chociaż jedną z przesłanek, o których mowa w art. 207 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej zwana Ustawą). Jeśli tak, MJWPU wzywa beneficjenta do zwrotu środków wraz z odsetkami.

Naliczenie beneficjentowi odsetek będzie zasadne jeśli np. beneficjent:

- nie wykazał na etapie pierwotnej kalkulacji luki finansowej możliwych do przewidzenia przychodów,
- niedoszacował ich wartości, lub
- zawyżył poziom kosztów inwestycyjnych w celu uzyskania możliwie najwyższej kwoty dofinansowania,
- nie wykazał w budżecie projektu wydatków niekwalifikowalnych, których poniesienie było niezbędne do prawidłowej realizacji projektu.

Zidentyfikowane przypadki kiedy beneficjent nieprawidłowo doszacował dochód generowany w projekcie w celu zmaksymalizowania dofinansowania projektu albo w celu nie podlegania przepisom art. 55 lub celowo przeszacował koszty inwestycyjne projektu **będą stanowić nieprawidłowość**, do której zastosowanie mają art. 98 i 99 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006.

Jeśli powód zmiany poziomu luki finansowej jest **niezależny od beneficjenta**, tj. w ramach projektu wystąpiły inne lub nowe źródła przychodów, nieuwzględnione w analizie ex-ante lub nastąpiła istotna zmiana w polityce taryfowej - niemożliwe do przewidzenia na etapie składania wniosku o dofinansowanie a jednocześnie beneficjent pozytywnie ustosunkowuje się odnośnie wezwania do zwrotu środków, zwracając je we właściwym (wyznaczonym przez MJWPU) terminie - naliczanie odsetek od środków przeznaczonych do zwrotu, z tytułu obniżenia poziomu dofinansowania na skutek rekalkulacji luki finansowej nie jest zasadne, ponieważ nie wystąpią przesłanki, o których mowa w art. 207 ust. 1 ustawy.

Mając na uwadze powyższe, **decyzja** co do konieczności naliczenia i odzyskania od beneficjenta odsetek od środków przeznaczonych do zwrotu (z tytułu zmiany poziomu dofinansowania na skutek rekalkulacji luki finansowej), po dokonaniu uprzedniej analizy okoliczności zmian w projekcie, **należy do MJWPU**.

W przypadku powzięcia decyzji o konieczności odzyskania od beneficjenta środków wraz z odsetkami (z tytułu zmiany poziomu dofinansowania na skutek rekalkulacji luki finansowej), właściwy sposób naliczania odsetek jest analogiczny do Interpretacji Ministerstwa Finansów w sprawie odsetek od kwot korekt finansowych nakładanych na beneficjentów w oparciu o dokument „Wymierzanie korekt finansowych za naruszenia prawa zamówień publicznych związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków UE”.

Przeznaczona do odzyskania kwota, z tytułu zmiany poziomu dofinansowania projektu na skutek rekalkulacji luki finansowej **powinna**:

- ▶ odnosić się **do wszystkich transz płatności** przekazanych beneficjentowi (refundacji/zaliczek),
- ▶ stanowić **sumę kwot** wyznaczonych jako **różnicę** między poszczególnymi transzami płatności obliczonymi (i przekazanymi beneficjentowi) według **pierwotnego wskaźnika dofinansowania** a transzami płatności (w odniesieniu do tych samych wydatków) obliczonymi według **rzeczywistego wskaźnika dofinansowania** (nowego, ponownie określonego przy uwzględnieniu okoliczności wynikających z monitorowania dochodu).

Datę rozpoczynającą termin **naliczania odsetek** stanowi **dzień przekazania** beneficjentowi danej transzy płatności, której wysokość została określona w oparciu o pierwotny wskaźnik dofinansowania,

W sytuacji, gdy w ramach projektów generujących dochód w rozumieniu art. 55 ust. 2 zmniejszają się koszty kwalifikowalne, MJWPU może zobowiązać beneficjenta do ponownego obliczenia wysokości dofinansowania, przy pierwotnie określonej wartości wskaźnika luki w finansowaniu (określonego w ramach analizy ex ante) i aktualnej wartości kosztów kwalifikowanych projektu - bez konieczności rekalkulacji wskaźnika luki w finansowaniu, wg, wzoru:

15

Obowiązek rekalkulacji luki w finansowaniu dotyczy projektów, dla których wartość całkowita projektu (obliczona zgodnie z definicją zawartą w Wytycznych MRR w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód) po zakończeniu wszystkich postępowań przetargowych przekracza 1 mln EUR:

- oraz zdyskontowane przychody w rozumieniu art. 55 są wyższe niż zdyskontowane koszty operacyjne (projekt generujący dochód w rozumieniu art. 55) lub
- pojawiły się inne lub nowe źródła przychodów generowanych w ramach projektu lub
- nastąpiła zmiana polityki taryfowej lub
- Beneficjent wnioskuje o zmianę procentu/ kwoty dofinansowania lub
- pozostałe przypadki, dla których decyzja o przeliczeniu luki w finansowaniu będzie podejmowana przez MJWPU indywidualnie dla każdego projektu.

We wszystkich przypadkach Beneficjenci będą wzywani przez MJWPU do przedstawienia stosownych wyliczeń (w formie papierowej oraz elektronicznej w formacie arkusza kalkulacyjnego) po zakończeniu zamówień i podpisaniu umów z wykonawcami rzeczowego zakresu realizacji. Ewentualne koszty ponownego przeliczenia luki mogą zostać uznane za kwalifikowane zgodnie z procedurami RPO WM 2007-2013.

Rekalkulacja powinna zostać przeprowadzona zgodnie z metodologią przedstawioną w obowiązujących Wytycznych MRR *w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód*. Zgodnie z definicją zawartą w ww. Wytycznych MRR oraz w *Podręczniku CBA*, o których mowa powyżej.

W obliczeniach, wszystkie przepływy finansowe, dla których jest to możliwe, należy uwzględnić w wartościach rzeczywistych. Pozostałe, prognozowane przepływy należy zdyskontować. Za rok bazowy dla dyskontowania należy przyjąć ten sam rok, który był przyjęty w analizie stanowiącej załącznik do Studium wykonalności, które podlegało ocenie merytoryczno – technicznej (rok złożenia wniosku o dofinansowanie).

¹⁵ Vide „monitorowanie kosztów kwalifikowanych w przypadku projektów generujących dochód”

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rekalkulacji finansowej luki, wskaźnik luki w finansowaniu jest niższy od wskaźnika wyliczonego ex ante poziom dofinansowania zostanie obniżony do wysokości wynikającej z rekalkulacji luki.

Sytuacja odwrotna nie stanowi podstawy do zwiększenia poziomu dofinansowania.

Zdyskontowana wartość rezydualna nie jest brana pod uwagę przy ustalaniu czy projekt jest projektem generującym dochód.

W przypadku wystąpienia błędów/niejasności w przedłożonej przez Beneficjenta dokumentacji istnieje możliwość jej poprawy lub uzupełnienia w terminie 5 dni kalendarzowych od dnia otrzymania takiej informacji od MJWPU. W tym celu MJWPU przygotowuje zestawienie błędów/niejasności. Poprawiona dokumentacja podlegać będzie ponownej weryfikacji. Weryfikacja udokumentowana zostanie notatką lub listą sprawdzającą zawierającą informację m.in. na temat zaistniałych zmian w projekcie oraz poziomu dofinansowania.

W przypadku wystąpienia wątpliwości w zakresie poziomu dochodu netto, może zostać przeprowadzona przez MJWPU doraźna kontrola na miejscu lub weryfikacja korespondencyjna. W efekcie Beneficjent może zostać zobligowany do ponownego sporządzenia aktualizacji analizy finansowej, która podlegać będzie weryfikacji przez MJWPU. Z kolei w przypadku wystąpienia zmian, ujawnionych w trakcie przeprowadzonej kontroli, konieczne będzie ponowne sporządzenie i przedłożenie aktualizacji analizy finansowej celem weryfikacji. Weryfikacja udokumentowana zostanie notatką. Po zatwierdzeniu notatki przez Dyrektora Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych lub upoważnioną przez niego osobę, MJWPU podejmuje decyzję o pozostawieniu dofinansowania na dotychczasowym poziomie lub jego obniżeniu w korespondencji z ww. dokumentami.

Wymagany sposób i forma sporządzenia aktualizacji analizy opisane zostały w załączniku nr 2 do niniejszych Wytocznych.

Jeżeli w wyniku monitorowania wartość dofinansowania ulegnie obniżeniu, to Beneficjent jest zobowiązany do zwrotu otrzymanej nadwyżki dofinansowania tak, aby suma wypłaconego dofinansowania była równa wartości dofinansowania wyliczonego w zaktualizowanej analizie finansowej.

W sytuacji, gdy Beneficjent nie dokona zwrotu środków, MJWPU podejmuje czynności zmierzające do odzyskania nadmiernie pobranego dofinansowania z wykorzystaniem dostępnych środków prawnych. Koszty czynności zmierzających do odzyskania środków, o którym mowa powyżej, obciążają Beneficjenta.

Ustalona wartość kursu euro dla ustalenia progu 1 mln €¹⁶ nie ulega zmianie w czasie i jest wykorzystywana do sprawdzenia wartości progowej na kolejnych etapach weryfikacji, wdrażania i monitorowania projektu. W procedurze monitorowania dochodu w rozumieniu art. 55 brana jest pod uwagę wartość całkowita projektu zawarta w rozliczeniu końcowym projektu.

¹⁶ Tamże⁷

Wypełniając formularz Sprawozdania, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszych wytycznych po raz pierwszy, punktem odniesienia winny być dane zawarte w dokumentacji, na podstawie której przyznano dofinansowanie lub dane z ostatniej aktualizacji przedłożonej do MJWPU. Przy kolejnych należy mieć na uwadze, iż punktem odniesienia winny być dane zawarte w ostatnio przedłożonej do MJWPU dokumentacji.

Informacja i promocja projektu

Beneficjent winien potwierdzić, że nadal stosuje odpowiednie środki informowania i promocji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie projektu oraz wymienić instrumenty informacji i promocji projektu, których używał realizując projekt. Zgodnie z *Wytycznymi dla beneficjentów w zakresie działań informacyjno-promocyjnych w ramach RPO WM 2007-2013* instrumentami promocji są m.in. tablice informacyjne, stałe tablice pamiątkowe, naklejki informacyjne, billboardy, plakaty, dyplomy, certyfikaty, publikacje, ulotki itd.

IZ RPO WM przypomina o obowiązku zamieszczania we wszystkich dokumentach, które Beneficjent przygotowuje w związku z realizacją projektu, informacji o udziale Unii Europejskiej we współfinansowaniu projektu oraz oznaczania dokumentów i miejsca realizacji projektu zgodnie z Wytycznymi dla Beneficjentów w zakresie działań informacyjno-promocyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013.

Polityki horyzontalne

Beneficjent winien wskazać czy zrealizowany projekt jest nadal zgodny z politykami horyzontalnymi określonymi we wniosku aplikacyjnym.

1. Czy projekt realizowany przez beneficjenta jest zgodny z deklaracją zawartą we wniosku o dofinansowanie w zakresie polityki ochrony środowiska ?
2. Czy projekt realizowany przez beneficjenta jest zgodny z deklaracją zawartą we wniosku o dofinansowanie w zakresie polityki równości szans?
3. Czy projekt realizowany przez beneficjenta jest zgodny z deklaracją zawartą we wniosku o dofinansowanie w zakresie polityki społeczeństwa informacyjnego?

Archiwizacja

Beneficjent winien wskazać miejsce przechowywania dokumentacji związanej z projektem oraz potwierdzić czy przechowuje dokumentację zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie, w tym zapewnić, że zgodnie z umową o dofinansowanie posiada procedury, które zapewnią przechowywanie dokumentacji związanej z realizacją projektu w swojej siedzibie do dnia określonego w art. 90 ust. 1 lit. a rozporządzenia 1083/2006 (z zastrzeżeniem ust. 2 i 3).

Beneficjent, który otrzymał dofinansowanie stanowiące pomoc publiczną, jest zobowiązany do przechowywania dokumentów przez okres 10 lat od dnia zakończenia finansowej realizacji projektu lecz nie krócej niż do dnia 31 grudnia 2020 r.

Kontrakt z NFZ

Beneficjent projektu, dla którego koniecznym warunkiem realizacji było posiadanie kontraktu z NFZ zobligowany jest poinformować, czy nadal posiada kontrakt dla w zakresie dotyczącym dofinansowanego elementu infrastruktury. W przypadku utraty kontraktu beneficjent zobowiązany jest podać w jakim okresie nie posiadał kontraktu lub od którego dnia go nie posiada. Ponadto Beneficjent zobowiązany jest do podania szczegółowych informacji o statusie dofinansowanego elementu infrastruktury: czy w okresie braku kontraktu był on użytkowany przez beneficjenta – jeśli tak: w jaki sposób i w jakim zakresie, w szczególności czy użytkowanie było odpłatne,

Monitorowanie wdrożenia zaleceń

W przypadku, gdy projekt w okresie realizacji lub po jego zakończeniu podlegał kontrolom lub audytom na miejscu jego realizacji prowadzonym przez instytucję zewnętrzną inną aniżeli IP II (np. NIK, UKS, UZP, KE, RIO), beneficjent zobowiązany jest podać zakres, termin przeprowadzenia kontroli/ audytu oraz załączyć kopię ostatecznego wyniku kontroli/ audytu (o ile uprzednio nie przekazywał go do IP II). W przypadku, gdy w wyniku kontroli/ audytu zostały wydane zalecenia pokontrolne/ rekomendacje audytowe, należy załączyć ich kopię oraz kopię przekazanej podmiotowi przeprowadzającemu kontrolę/audyt informacji o wykonaniu zaleceń pokontrolnych/ rekomendacji audytowych (o ile nie były wcześniej przekazywane do IP II). Na prośbę IP II należy przekazać również dowody wykonania zaleceń.

Monitorowanie istnienia postępowań wszczętych przez organy ścigania lub inne uprawnione podmioty

W przypadku, gdy w związku z realizacją projektu toczy się postępowanie przed organami ścigania (np. Policja, prokuratura, postępowanie sądowe, CBA, CBS itp.) lub inne uprawnione podmioty, beneficjent zobligowany jest podać nazwę i adres organu oraz informacje w przedmiocie zakresu, etapu i przyczyn toczącego się postępowania.

PODROZDZIAŁ II. 2. MONITOROWANIE TRWAŁOŚCI PROJEKTU

Badanie trwałości, (pytania zawarte w **II części sprawozdania**) dotyczy operacji obejmujących inwestycje w infrastrukturę lub inwestycje produkcyjne (inne rodzaje przedsięwzięć m.in. projekty współfinansujące instrumenty inżynierii finansowej, udział w targach zagranicznych lub misjach gospodarczych, szkolenia nawet jeżeli współfinansowane są przez FS lub EFRR nie są objęte zasadą trwałości). Polega ono na ustaleniu czy projekt nie został poddany znaczącej modyfikacji, za którą uznaje się takie zmiany, które naruszałaby jego charakter, warunki realizacji, które mogą powodować uzyskanie nieuzasadnionych korzyści lub zmiany charakteru własności infrastruktury powstałej w wyniku realizacji projektu. W odniesieniu do projektów perspektywy finansowej 2007-2013, zagadnienie trwałości reguluje art. 57 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006.

Zasadnicza modyfikacja

Art. 57 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 539/2010 z dnia 16 czerwca 2010 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w odniesieniu do uproszczenia niektórych przepisów oraz w odniesieniu do niektórych przepisów w zakresie zarządzania finansowego, który stanowi, że Instytucja Zarządzająca zapewnia, że operacja obejmująca inwestycje w infrastrukturę lub inwestycje produkcyjne zachowa wkład funduszy wyłącznie, jeżeli w terminie pięciu lat od jej zakończenia (lub 3 lat w przypadku MŚP, których celem jest utrzymanie inwestycji) nie zostanie poddana **zasadniczej modyfikacji** wynikającej ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury albo z zaprzestania działalności produkcyjnej i mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji operacji lub powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny

Interpretacja pojęcia „*zasadnicza modyfikacja*”, z uwagi na sposób zredagowania istniejących w przedmiotowym zakresie przepisów dokonywać się powinna w następującej strukturze:

Nie można poddawać operacji zasadniczej modyfikacji wynikającej:

i (ang. „and”)

2

Analiza ww. przepisu wymaga zwrócenia uwagi na spójniki znajdujące się pomiędzy poszczególnymi grupami i fragmentami przytoczonej części opisu (albo/i/lub).

Grupa 1

Aby modyfikacja spełniała kryteria art. 57 ust. 1 akapit 1 Rozporządzenia 1083/2006, musi wynikać albo ze zmiany charakteru własności elementu infrastruktury (fragment (a)) albo z zaprzestania działalności produkcyjnej (fragment (b)). Jeżeli nie wystąpi żaden z tych czynników, wykluczone jest powstanie „zasadniczej modyfikacji”. W konsekwencji takiej sytuacji bezprzedmiotowe jest

sprawdzanie wpływu na charakter lub warunki realizacji operacji, jak również weryfikacja wystąpienia korzyści i tego, czy była ona uzasadniona.

Grupa 2

Fragmenty (c) i (d) określają natomiast cechy gatunkowe, które nosić powinny zachowania określone w pkt. 1, aby zaistniała modyfikację można uznać za niedozwoloną w świetle art. 57 Rozporządzenia 1083/2006. Wniosek ten wynika z tego, iż pomiędzy fragmentami grupy 1 i grupy 2 umieszczony został funktor koniunkcji „i”.

Pomiędzy samymi fragmentami (c) i (d) umieszczony został funktor „lub”, co sugeruje, iż niedozwolone jest takie zachowanie z grupy 1 (zarówno (a), jak i (b)), które albo ma wpływ na charakter lub warunki realizacji operacji, albo powoduje uzyskanie nieuzasadnionej korzyści¹⁷ przez beneficjenta, albo jedno i drugie.

Zaprzestanie działalności produkcyjnej z dużym prawdopodobieństwem będzie wpływać na charakter lub warunki realizacji operacji w sposób, który pozwala na stwierdzenie, iż operacja została poddana niedozwolonej zasadniczej modyfikacji. Tym samym jeżeli nastąpiło zaprzestanie produkcji, najprawdopodobniej nie zachowano także trwałości projektu.

Podobnie, jeżeli zmiana charakteru własności elementu infrastruktury wpływa na charakter operacji lub warunki jej realizacji (np. z uwagi na wyraźną sprzeczność z umową o dofinansowanie), stwierdzić należy, iż zasada trwałości nie zostaje zachowana, bowiem już sam wpływ na charakter operacji lub na warunki jej realizacji umożliwia podjęcie procedury odzyskiwania środków.

Okres utrzymania trwałości każdorazowo regulują szczegółowe akty normatywne, których odpowiednie fragmenty przywołane są w załączniku nr 7.1 do dokumentu MRR *Zagadnienie zachowania trwałości projektu współfinansowanego z funduszy europejskich* (w zależności od perspektywy finansowej, rodzaju instrumentu finansującego konkretny projekt, okres ten jest różny). W perspektywie 2007-2013 okres ten, zarówno dla funduszy strukturalnych, jak również Funduszu Spójności, wynosi 5 lat liczonych od zakończenia projektu. Polska skorzystała również z możliwości skrócenia tego okresu do 3 lat w przypadku współfinansowania w ramach projektu inwestycji lub miejsc pracy utworzonych przez małe i średnie przedsiębiorstwa.

W ramach RPO WM spełnienie obowiązku zachowania trwałości projektu podlega monitoringowi i kontroli poprzez:

- okresowe wypełnianie przez beneficjentów specjalnie opracowanego w przedmiotowym zakresie sprawozdania (wzór – załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu), na podstawie analizy którego określa się, czy została zachowana trwałość projektu. Wynik analizy sprawozdań stanowi podstawę przeprowadzenia analizy ryzyka i wyboru próby projektów do kontroli na miejscu

¹⁷ Należy zwrócić uwagę na fakt, że art. 57 Rozporządzenia 1083/2006 mówi o „nieuzasadnionej korzyści”, co oznacza, iż w przypadku gdy spełniony jest jeden z warunków o których mowa we fragmencie a) lub b) lecz występująca korzyść nie ma charakteru nieuzasadnionej, naruszenie zasady trwałości nie ma miejsca.

realizacji w okresie trwałości na podstawie metodologii zatwierdzonej przez IZ RPO WM (vide załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu).

- weryfikacji trwałości projektów na wytypowanej próbie wybranej na podstawie ww. analizy ryzyka.

Kwota środków związanych z tymi elementami projektu, które zostały poddane znaczącej modyfikacji, traktowana jest jako nieprawidłowość.

Przyznane wcześniej fundusze na realizację projektu uznaje się za kwotę nienależnie wypłaconą i podlegają one procedurze korekty finansowej.

Zgodnie ze stanowiskiem KE, w przypadku naruszenia zasady trwałości należy zastosować korektę finansową proporcjonalnie do charakteru i wagi naruszenia oraz proporcjonalnie do strat finansowych¹⁸. Wysokość korekty powinna również uwzględniać, w jakim stopniu beneficjent wypełnił zobowiązanie utrzymania inwestycji przez 3/5 lat.

Konsultacja kwestii trwałości projektu z odpowiednimi instytucjami przed dokonaniem zmian w projekcie jest obowiązkiem wynikającym z umowy o dofinansowanie, który leży po stronie beneficjenta (vide w szczególności zapisy umowy o dofinansowanie w obszarach „*prawa i obowiązki beneficjenta*”, „*monitorowanie realizacji projektu*”, „*kontrola projektu*”, „*zmiany w projekcie i umowie*”, „*sankcje za niedotrzymanie warunków umowy*”).

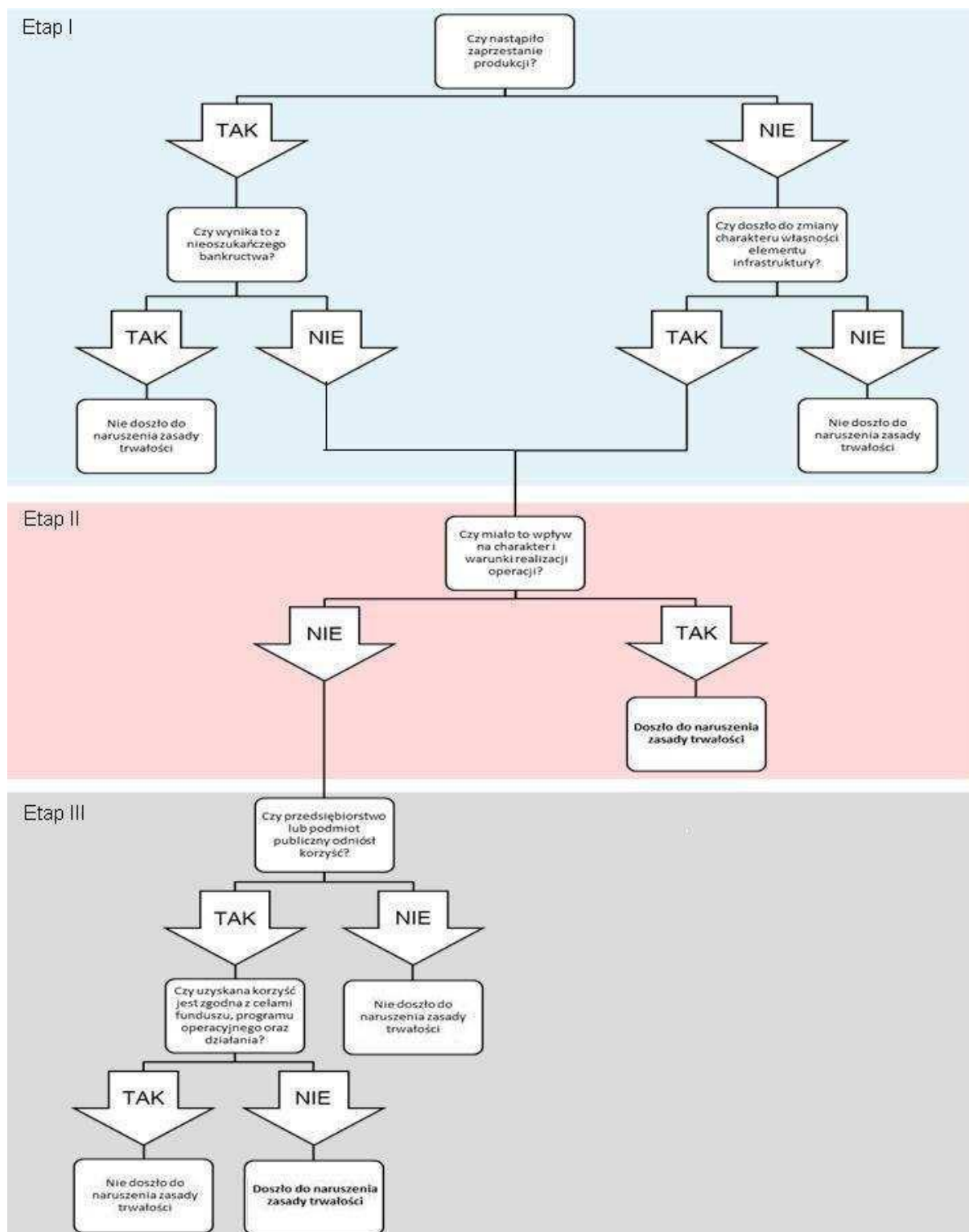
Ostateczna, wiążąca decyzja co do oceny zachowania trwałości projektu, następuje dopiero w rezultacie przeprowadzenia przez IZ/IP II postępowania wyjaśniającego lub kontroli. Każdy przypadek analizowany pod kątem zachowania zasady trwałości należy rozpatrywać indywidualnie, przy czym w pierwszej kolejności weryfikowana jest zgodność proponowanych przez beneficjenta zmian z celami określonymi pierwotnie w umowie o dofinansowanie.

Podsumowując stwierdzić należy iż, zachowania (a) lub (b) oznaczają zasadniczą modyfikację, jeżeli stanowią przyczynę dla skutku w postaci (c) lub (d), tj. jeżeli zachodzi między nimi związek przyczynowo – skutkowy).

Przywołany powyżej sposób podejścia został potwierdzony przez KE podczas 20 posiedzenia COCOF, które odbyło się w Brukseli, w dniach 24 – 25 września 2008 r.

¹⁸ Opinia KE wyrażona w sprawozdaniu z 20. posiedzenia COCOF w dniach 24-25 września 2008 r.

Poniższy schemat wskazuje sposób postępowania przy ocenie zachowania trwałości operacji¹⁹.

¹⁹ Za dokumentem Ministerstwa Rozwoju Regionalnego „Zagadnienie zachowania trwałości projektu współfinansowanego z funduszy europejskich”, marzec 2012 r.

Charakterystyka pojęć związanych z zagadnieniem trwałości projektu

Celem uniknięcia rozbieżności interpretacji, na potrzeby monitorowania trwałości projektów realizowanych w ramach RPO WM pojęć:

- infrastruktura,
- zaprzestanie działalności produkcyjnej,
- zmiana charakteru własności,
- zmiana charakteru operacji, warunki realizacji operacji,
- nienależne (nieuzasadnione) korzyści,

należy stosować charakterystyki wskazane w podrozdziałach 3.1 – 3.6 oraz rozdziale 6 dokumentu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego „Zagadnienie zachowania trwałości projektu współfinansowanego z funduszy europejskich”.

Ww. dokument reguluje ponadto następujące zagadnienia problemowe dotyczące trwałości projektów:

- ustanawianie nowego zabezpieczenia dla realizacji umowy o dofinansowanie w przypadku wejścia nowej spółki do podmiotu realizującego projekt,
- wpływ faktu przeniesienia działalności gospodarczej beneficjenta do innego państwa członkowskiego na zachowanie zasady trwałości,
- problem konieczności zachowania trwałości projektu w kontekście ogłoszenia upadłości przez beneficjenta,
- stosowanie zasady zachowania trwałości projektu w przypadku kradzieży środków trwałych współfinansowanych w ramach UE,
- kwestia trwałości projektów w związku z sytuacją powodziową w Polsce w roku 2010 (trwałość projektu w kontekście klęski żywiołowej).

Dodatkowo w przypadku definicji nienależnej (nieuzasadnionej) korzyści, oprócz zapisów podrozdziału 3.6 ww. dokumentu należy mieć na uwadze zapisy ekspertyzy zewnętrznej „Nieuzasadniona korzyść” wykonanej na zamówienie MRR przez Deloitte Legal i udostępnionej na stronie www.funduszeuropejskie.gov.pl.

Z uwagi na fakt, iż powyższy dokument MRR w części dotyczącej definicji „zmiany charakteru operacji” wskazuje, iż „zmiana charakteru operacji może być oceniana przez pryzmat m.in. stopnia osiągnięcia wskaźników realizacji projektów”, w dalszej części niniejszych Wytocznych zawarto zapisy odnoszące się do istotnych kwestii związanych ze zmianą, osiągnięciem i utrzymaniem **wskaźników realizacji projektu**.

Wskaźniki realizacji projektu

Zgodnie z zapisami Umowy o dofinansowanie projektu w ramach RPO WM 2007-2013 Beneficjent monitoruje na bieżąco przebieg realizacji Projektu oraz informuje MJWPU o wszelkich przesłankach,

które mogą mieć wpływ na zaprzestanie realizacji Projektu; dokonuje pomiaru wartości wskaźników osiąganych w wyniku realizacji Projektu, zgodnie ze wskaźnikami monitoringowymi zamieszczonymi we Wniosku o dofinansowanie Projektu.

Wnioskodawca na etapie tworzenia projektu i wypełniania wniosku o dofinansowanie deklaruje wskaźniki do osiągnięcia celów projektu, w tym wskaźniki planowanych produktów oraz rezultatów. Ponadto wnioskodawca/ beneficjent podaje sposób monitorowania i pomiar wskaźników, a następnie w składanych wnioskach o płatność i zamieszcza informację odnośnie postępu rzeczowego projektu (funkcja sprawozdawcza). Beneficjent przedstawia w nim również informacje o problemach napotkanych w trakcie realizacji projektu w okresie objętym wnioskiem, zadaniach planowanych do realizacji a niezrealizowanych w tymże okresie, wraz z podaniem powodów odstąpienia przez Beneficjenta od realizacji określonych zadań, bądź wskazaniem przyczyn zewnętrznych, uniemożliwiających realizację konkretnych zadań. Beneficjent wskazuje również podjęte środki zaradcze.

Beneficjent ma możliwość proponowania zmian wartości wskaźników w trybie określonym w umowie o dofinansowanie.

Jeżeli zmiany zakładanych w Projekcie **wskaźników produktu** nie przekraczają poziomu 15% ich pierwotnej wartości Beneficjent jest zobowiązany do niezwłocznego, pisemnego poinformowania MJWPU, o każdej zaistniałej lub planowanej zmianie. MJWPU może wyrazić pisemny sprzeciw w stosunku do zatwierdzenia zaistniałej lub planowanej zmiany w okresie 14 dni kalendarzowych od dnia otrzymania pisma. Brak sprzeciwu ze strony MJWPU w tym terminie, jest uważany za akceptację zaistniałej/planowanej zmiany.

W przypadku gdy zmiany zakładanych w Projekcie **wskaźników produktu** przekraczają 15% ich pierwotnej wartości to Beneficjent jest zobowiązany do niezwłocznego pisemnego poinformowania MJWPU o każdej zaistniałej lub planowanej zmianie w terminie określonym w umowie od dnia pozyskania informacji o zaistnieniu/ konieczności dokonania zmiany, aktualizacji Wniosku o dofinansowanie Projektu i uzyskania akceptacji MJWPU z zachowaniem formy pisemnej.

Zmiany zakładanych w Projekcie **wskaźników rezultatu**, wymagają niezwłocznego pisemnego poinformowania MJWPU o każdej zaistniałej lub planowanej zmianie i aktualizacji Wniosku o dofinansowanie Projektu. Przedmiotowe zmiany mogą zostać wprowadzone do wniosku o dofinansowanie wyłącznie po uzyskaniu akceptacji MJWPU z zachowaniem formy pisemnej.

W uzasadnionych przez Beneficjenta przypadkach wskaźnik rezultatu może zostać osiągnięty do roku czasu od zakończenia realizacji projektu (od ostatniej płatności na rzecz realizowanego projektu). W przypadkach, gdy wskaźnik rezultatu nie został osiągnięty na zakończenie projektu, Beneficjent we Wniosku o płatność końcową umieszcza dodatkowo komentarz odnośnie poziomu zrealizowanych wskaźników, w tym przewidywanej daty osiągnięcia szacowanego poziomu wskaźników.

Co do zasady **proponowane zmiany zakładanych w projekcie wskaźników nie mogą dotyczyć wskaźników, które podlegały ocenie na etapie wyboru** Projektu do Dofinansowania, chyba że są one następstwem okoliczności niezależnych od Beneficjenta, niemożliwych do przewidzenia w momencie przygotowywania Wniosku o dofinansowanie Projektu. **Nie jest możliwe wprowadzenie**

zmian w ramach Projektu (w tym jego rozliczenie), które spowodowałyby obniżenie oceny poniżej poziomu umożliwiającego przyznanie Dofinansowania.

Należy podkreślić, że to Beneficjent jest zobligowany udowodnić wystąpienie takich okoliczności, a IP II każdorazowo je ocenia przed wprowadzeniem jakichkolwiek zmian. Obowiązek ten istnieje w okresie trwania umowy nie tylko w okresie realizacji projektu.

Etapy analizy

1. W przypadku, gdy Beneficjent zgłasza zmiany wskaźnika skorelowanego z kryteriami wyboru projektu (obowiązującego w danym konkursie), MJWPU dokonuje oceny czy są one następstwem okoliczności niezależnych od Beneficjenta, niemożliwych do przewidzenia na etapie przygotowywania Wniosku o dofinansowanie Projektu. W przypadku uznania racji Beneficjenta MJWPU dokonuje weryfikacji Wniosku o dofinansowanie Projektu pod kątem faktycznej liczby punktów i miejsca na liście rankingowej. Przedmiotową weryfikację (symulację) należy utożsamiać z ponowną oceną Wniosku, o której mowa w umowie o dofinansowanie projektu. Jeśli w wyniku przeprowadzonej symulacji projekt uzyska poziom punktowy poniżej poziomu umożliwiającego przyznanie dofinansowania na dzień ogłoszenia listy rankingowej, IP II nie wyraża zgody na obniżenie wartości ocenianych wskaźników. W uzasadnionych przypadkach możliwe jest wyrażenie przez IP II zgody na zmianę wartości wskaźników do wysokości minimalnego poziomu umożliwiającego przyznanie dofinansowania.
2. Po otrzymaniu przez MJWPU zgłoszenia od beneficjenta w przypadku uznania zmian wskaźnika w następstwie okoliczności **zależnych** od Beneficjenta MJWPU nie powinna wyrazić zgody na ich zmianę, a Beneficjent w terminie uzgodnionym (w roku stwierdzenia) powinien osiągnąć ich pełną wartość.
3. W przypadku, gdy Beneficjent do roku po zakończeniu realizacji projektu nie osiągnął wskaźnika rezultatu skorelowanego z kryteriami wyboru projektu i nie zgłosił zmiany, powinno to skutkować wezwaniem do zwrotu dofinansowania, w trybie wyznaczonym przez MJWPU bez symulacji, o której mowa powyżej. Fakt nieosiągnięcia wartości założonych wskaźników mieści się w pojęciu niewywiązywania się z obowiązków nałożonych umową.
4. Pisemne zobowiązanie do osiągnięcia wskaźników dotyczy również wskaźników, które nie są bezpośrednio skorelowane z kryteriami wyboru projektów na dzień aplikowania. W przypadku, gdy Beneficjent nie osiągnął takiego wskaźnika i nie wywiązał się z obowiązku niezwłocznego pisemnego poinformowania MJWPU o zaistniałej/planowanej zmianie MJWPU może zgodnie zapisami umowy o dofinansowanie podjąć decyzję o odpowiednim obniżeniu kwoty dofinansowania, może rozwiązać Umowę, wstrzymać wypłatę dofinansowania lub usankcjonować osiągnięty poziom wskaźnika.

Beneficjent w okresie trwałości zobowiązany jest utrzymać poziom wskaźników uzgodniony z MJWPU w ww. sposób.

Na koniec realizacji projektu Beneficjent jest zobowiązany do aktualizacji wartości wskaźników osiągniętych w wyniku realizacji Projektu, zgodnie ze wskaźnikami monitoringowymi przypisanymi dla

danego działania w jakim był projekt realizowany niezależnie od wskaźników określonych we wniosku o dofinansowanie.

W zakresie pytania *Czy osiągnięte na zakończenie realizacji projektu wskaźniki produktu zostały utrzymane? (możliwe są odpowiedzi: TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)*

Beneficjent winien wypełnić informacje w oparciu o dane z wniosku aplikacyjnego oraz wartość docelową na zakończenie realizacji projektu oraz potwierdzić stan obecny wpisując „utrzymane” w przypadku braku modyfikacji lub „zmodyfikowane” w przypadku zmian.

W przypadku odpowiedzi „NIE” lub „CZĘŚCIOWO” należy opisać odstępstwa w zakresie wartości osiągniętych i utrzymanych wskaźników oraz wskazać zaistniałe zmiany.

W zakresie pytania *Czy wskaźniki rezultatu planowane do osiągnięcia po zakończeniu realizacji projektu zostały utrzymane/ osiągnięte? możliwe są odpowiedzi: TAK/NIE/CZĘŚCIOWO*

Beneficjent winien wypełnić informacje w oparciu o dane z wniosku aplikacyjnego podając wartość docelową na rok sprawozdawczy oraz wskazać rzeczywistą wartość osiągniętą w roku, za który składa sprawozdanie. W przypadku zmian w osiągniętej wartości wskaźnika rezultatu w okresie trwałości do sprawozdania należy załączyć oświadczenie o osiągnięciu wskaźników i wyjaśnienie powodów braku utrzymania wskaźnika. Dodatkowo należy dostarczyć kopie dokumentów potwierdzających osiągnięcie wskaźników w danym roku lub braku jego osiągnięcia wraz z podaniem powodów i wyjaśnień braku ich osiągnięcia.

Wskaźnik zatrudnienia jako szczególny wskaźnik rezultatu projektu:

Trwałość projektu mierzona jest dla wskaźników określonych we wniosku o dofinansowanie m.in. poprzez monitorowanie stopnia utrzymania osiągniętych wskaźników projektu końcowym wnioskiem o płatność.

Wskaźnik rezultatu dotyczący stworzonych nowych miejsc pracy odnosi się do miejsc pracy **utworzonych bezpośrednio w efekcie realizacji projektu od momentu jego rozpoczęcia do końca fazy operacyjnej projektu**. Określa on zakładaną (np. w biznes planie z opisem stanowisk) liczbę i rodzaj utworzonych nowych miejsc pracy. Wskaźnik ten nie jest wskaźnikiem produktu, (niezależnie od klasyfikacji przez beneficjenta w projekcie), gdyż nie jest związany z subsydiowaniem miejsc pracy.

Termin utworzenia miejsca pracy wynika z zakresu i celu projektu. Za rezultat nie można uznać miejsc pracy utworzonych pośrednio w wyniku realizacji projektu (np. u wykonawców lub podwykonawców), nie są także uznawane za rezultat miejsca pracy stworzone do obsługi projektu (na czas realizacji projektu). Utworzenie miejsca pracy przez podmiot zależny od beneficjenta do obsługi obiektu stworzonego w ramach projektu (np. wybudowany basen) należy jednakże uznać za wskaźnik

rezultatu. Beneficjent ma wpływ na taki podmiot, a równocześnie takie miejsce pracy jest bezpośrednio utworzone w wyniku realizacji projektu²⁰.

Beneficjent zobowiązany jest do utrzymania etatów przez kolejne 3 lata (MŚP) od momentu (miesiąca) ich pełnego osiągnięcia, związanych z tą częścią jego działalności, na której rozwinięcie i podniesienie konkurencyjności otrzymał finansowe wsparcie. Początek tego okresu z uwagi na specyfikę wskaźnika może być liczony (w zależności od deklaracji beneficjenta) od dnia pełnego (liczbowo w wartościach bezwzględnych) osiągnięcia lub od dnia pełnego osiągnięcia liczonego liczbowo w wartości średniorocznej (tutaj miesiącem pomiaru będzie dwunasty miesiąc liczony od ostatniej płatności na rzecz beneficjenta). Wskaźniki mierzące postęp w tworzeniu nowych miejsc pracy są wyrażane w EPC (ekwiwalencie pełnego czasu pracy, org. „Full Time Equivalent” – FTE). Liczone są wyłącznie miejsca pracy, które mogą zostać bezpośrednio przeliczone na ww. jednostkę. Praca w niepełnym wymiarze godzin i praca sezonowa powinny zostać przeliczone na odpowiednią część FTE. Rezygnuje się z zaokrąglania wartości wskaźnika do pełnej jednostki EPC. Ekwiwalent zatrudnienia na pełny wymiar czasu pracy (EPC) | liczba miejsc pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, zdefiniowanych jako stosunek całkowitej liczby godzin przepracowanych w ciągu roku przez pracownika na danym stanowisku pracy do przeciętnej liczby godzin przepracowanej w ciągu roku przez pracownika zatrudnionego na pełny wymiar czasu pracy [<http://stats.oecd.org/glossary/>]

EPC należy wyliczyć według wzoru:

$$E_{cz} = \sum_{i=1}^n \frac{Lh_i}{Lh_{full}}$$

gdzie:

Ecz - ekwiwalent pełnego czasu pracy w pełnym wymiarze godzin miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwie w wyniku realizacji projektu

n - liczba zatrudnionych osób w wyniku realizacji działań w projekcie

i - kolejna zatrudniona osoba: $i \in \{1; n\}$

Lhi - liczba godzin przepracowanych w ciągu roku przez i-tego pracownika

Lhfull - liczba godzin przepracowanych w ciągu roku przez jednego pracownika zatrudnionego na umowę o pracę w pełnym wymiarze godzin (zakładamy 40-godzinny tydzień pracy)

Systematyzując:

Wskaźnik „*Liczba utworzonych miejsc pracy we wspartych przedsiębiorstwach*” dotyczy liczby pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Liczba pracowników wykazywana jest w tzw. ekwiwalencie pełnego czasu pracy, przy czym etaty częściowe podlegają sumowaniu, lecz nie są zaokrąglane do pełnych jednostek. W analogiczny sposób obliczana jest wielkość przedsiębiorstwa, zgodnie z *Zaleceniem Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącym definicji przedsiębiorstw mikro, małych i średnich*, gdzie głównym kryterium jest *Liczba zatrudnionych osób*, która odpowiada liczbie „rocznych jednostek roboczych” (RJR), to jest liczbie osób pracujących w pełnym wymiarze czasu w danym przedsiębiorstwie.

²⁰ vide pismo Instytucji Koordynującej RPO znak DKR-II-82623-23-MTo/11 z dnia 8 września 2011 r.

Wskaźnik mierzony jest w trybie rocznym (co nie musi oznaczać roku kalendarzowego). Beneficjent ma obowiązek na koniec roku sprawozdawczego udowodnić, że osiągnął i/lub utrzymał zakładany wskaźnik. Oznacza to, że w poszczególnych miesiącach nie musi on być zachowany w pełnej wysokości np. z uwagi na sezonowość prowadzonej działalności – pośrednim dowodem na obiektywną niemożliwość utrzymania wskaźników w danym czasie związaną z sezonowością może być również odpowiednia sekcja biznes planu.

W przypadku ustania, rozwiązania stosunku pracy beneficjent ma obowiązek (oprócz określonego w umowie obowiązku informowania o zmianie wskaźnika) zatrudnienia osoby w miejsce poprzedniej zachowując przy tym poziom wskaźnika na koniec okresu sprawozdawczego.

Za obiektywną niemożliwość utrzymania wskaźnika IZ RPO WM uznaje również sytuację, w której wypowiedzenie stosunku pracy następuje ze strony pracownika lub też nastąpiło zwolnienie dyscyplinarne w ostatnim miesiącu sprawozdawczym a beneficjent, podejmując w tym czasie kroki rekrutacyjne, nie zdążył zatrudnić osoby w danym okresie sprawozdawczym. Podobnie należy rozpatrywać sytuację, w której beneficjent nie przedłużył próbnej umowy o pracę, przy jednoczesnym, udokumentowanym podjęciu działań rekrutacyjnych.

W części II Sprawozdania beneficjent zobowiązany jest do udzielenia odpowiedzi na pytania dotyczących istnienia przesłanek znaczącej modyfikacji oraz udzielenia szczegółowych wyjaśnień, których zakres określono w załączniku nr 1 do niniejszych Wytycznych.

Opiekun projektu dokonuje szczegółowej analizy złożonego sprawozdania, zasięgając w razie konieczności, w sposób udokumentowany (np. wydruk korespondencji elektronicznej, notatka służbowa z rozmowy telefonicznej lub osobistej) dodatkowych wyjaśnień. Przeprowadzona weryfikacja dokumentowana jest listą sprawdzającą podpisaną przez opiekuna projektu oraz przez osobę weryfikującą jej zapisy jako „druga para oczu”. Lista sprawdzająca archiwizowana jest w aktach projektu.

Z analizy wszystkich sprawozdań weryfikowanych w danym roku, do dnia 31 stycznia sporządzana jest zbiorcza informacja, w sposób i w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia przez Wydział Kontroli Projektów analizy ryzyka i wyboru próby projektów do kontroli w miejscu realizacji w okresie trwałości.

Trwałość projektu w kontekście wydatków finansowanych ze środków Pomocy Technicznej.

Z uwagi na charakter inicjatyw z zakresu pomocy technicznej, cechujący się obecnością głównie „miękkich” elementów projektu, w odniesieniu do wydatków poniesionych ze środków pomocy technicznej można zastosować bardziej elastyczne podejście w odniesieniu do zasad wykorzystywania nabytych środków trwałych. Działania realizowane w ramach projektów pomocy technicznej powinny być rozpatrywane indywidualnie w zakresie obowiązku i czasu monitorowania zachowania trwałości. Niemniej jednak możliwe jest określenie ponoszonych w ramach poszczególnych projektów wydatków, w odniesieniu do których należy monitorować trwałość.

Są to m.in. zakupy środków trwałych, tj. w szczególności zakup sprzętu komputerowego i wyposażenia oraz remont. Ze względu na specyfikę pomocy technicznej, w niektórych przypadkach spełnienie zasady trwałości może dotyczyć również wartości niematerialnych i prawnych (np. zlecenia wykonania ekspertyz, badań ewaluacyjnych, zakupu oprogramowania komputerowego, itp.).

Co do zasady badanie zachowania trwałości projektu opiera się o okres amortyzacji (wynikający z ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o rachunkowości) uwzględniając jednocześnie zasady ponoszenia wydatków wynikające z ustawy o finansach publicznych. Na przykład na gruncie prawa podatkowego sprzęt komputerowy podlega amortyzacji w okresie minimum trzech lat. Przyjmuje się również, iż okres monitorowania trwałości sprzętu komputerowego, którego wartość jest mniejsza niż 3500 PLN netto (który amortyzowany jest jednorazowo) jest identyczny jak okres monitorowania trwałości sprzętu komputerowego przekraczającego wspomnianą wartość – bez stosowania podwyższonych stawek amortyzacyjnych. Przy czym, odnosząc się do zasad takich jak efektywność, celowość czy gospodarność, nawet po upływie przewidzianego okresu monitorowania trwałości sprzęt powinien być użytkowany przez beneficjenta, jeśli w dalszym ciągu spełnia swoją rolę (tj. pod względem technicznym możliwe jest na danym sprzęcie sprawne wykonywanie identycznych bądź zbliżonych czynności).

Odnosnie horyzontu czasowego oraz kwestii interpretacji pojęcia „sprawny sprzęt” należy założyć, że sprzęt będzie użytkowany tak długo, jak długo spełniał będzie swoją rolę (na przykładzie sprzętu komputerowego wykorzystywanego do pracy biurowej okres ten może wynosić przynajmniej 3-5 lat). Sprzęt, który uległ awarii i został „zlikwidowany” (tzn. został zgodnie z przepisami przekazany do utylizacji, co jest potwierdzone odpowiednimi dokumentami np. karta przekazania odpadu), nie podlega monitorowaniu.

W zakresie terminu od jakiego należy monitorować trwałość w ramach projektów przyjmuje się, iż zgodnie z terminem ustalania okresu amortyzacji, wynikającym z prawa podatkowego, jest to miesiąc następujący po miesiącu wpisania do ewidencji danego środka trwałego.

Obok zagadnienia trwałości sprzętu komputerowego pojawia się także problem monitorowania trwałości zakupionego oprogramowania, a mianowicie- o ile oprogramowanie tzw. systemowe (którego wartość podwyższa cenę zakupu zestawu komputerowego) amortyzuje się w okresie równym okresowi amortyzacji zestawu komputerowego, o tyle oprogramowanie tzw. użytkowe podlega amortyzacji na zasadach przypisanych amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych, tj. w przypadku licencji dotyczących programów komputerowych i praw autorskich jest to okres 24 miesiące. W takim przypadku również, podobnie jak w przypadku komputerów, nawet po upływie przewidzianego okresu amortyzacji oprogramowanie powinno być użytkowane przez beneficjenta, jeśli w dalszym ciągu spełnia swoją rolę.

Wymogom dotyczącym trwałości projektów podlegają również wydatki dotyczące remontu powierzchni. W tym zakresie należy rozróżnić przeprowadzenie remontu na potrzeby wdrażania programu od przystosowania pomieszczeń do potrzeb jego wdrażania (tj. np. odświeżenie pomieszczeń poprzez malowanie ścian, wymianę wykładzin, drobne prace remontowe). Wydatki

poniesione w celu przystosowania pomieszczeń nie podlegają monitorowaniu pod kątem trwałości projektów. Natomiast przeprowadzenie remontu wymaga podjęcia działań w celu zachowania trwałości poprzez zapewnienie wykorzystywania wyremontowanych pomieszczeń przez cały okres pełnienia funkcji w ramach wdrażania poszczególnych PO. Uzasadniona zmiana wyremontowanej siedziby może nastąpić bez uszczerbku dla zachowania trwałości projektu przy zapewnieniu, że dana instytucja nie wystąpi o finansowanie kosztów remontu w kolejnych projektach (tj. remont siedziby na potrzeby wdrażania PO w danym obszarze może zostać dokonany 1 raz w okresie programowania). Dodatkowo, w przypadku gdyby sfinansowany ze środków PT remont został zrealizowany w terminie uniemożliwiającym wykorzystywanie wyremontowanych pomieszczeń na potrzeby realizacji danego PO przez okres co najmniej 5 lat, w celu zachowania trwałości należy zapewnić wykorzystywanie wyremontowanych pomieszczeń przez pracowników wdrażających PO w ramach kolejnej perspektywy finansowej (w części, w jakiej zostały one wyremontowane ze środków PT danego PO). W sytuacji zakupu w ramach projektu pomocy technicznej np. ekspertyz wykonanych na potrzeby wdrażania programu na zlecenie danej jednostki dla zachowania trwałości projektu, w przypadku gdy dana jednostka przestała pełnić swoją funkcję, wskazane jest przekazanie ww. ekspertyzy jednostce nadrzędnej/przejmującej zadania danej jednostki, w celu zapewnienia racjonalnego wydatkowania środków pomocy technicznej, tak by uniknąć powielania wydatków. W trakcie oraz po zakończeniu realizacji przez IP II projektów pomocy technicznej może zostać przeprowadzona przez IZ kontrola trwałości według zasad określonych w *Wytycznych Instytucji Zarządzającej w zakresie zasad przeprowadzania kontroli w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013*.

ROZDZIAŁ III KONTROLA OBSZARÓW SZCZEGÓLNEGO RYZYKA I KONTROLA TRWAŁOŚCI PROJEKTU

1. Główne zasady realizacji procesu kontroli obszarów szczególnego ryzyka i kontroli trwałości projektów
 - a. Kontrola obszarów szczególnego ryzyka i kontrola trwałości projektów przeprowadzona jest w drugiej połowie okresu trwałości projektu przez IP II. Dopuszcza się możliwość przeprowadzenia doraźnej kontroli trwałości wcześniej w przypadku, gdy na podstawie weryfikacji sprawozdania lub informacji z innych źródeł IP II uzna, że istnieje konieczność weryfikacji obszarów szczególnego ryzyka lub trwałości projektu (vide zasady przeprowadzania kontroli poniżej).
 - b. Kontrola obszarów szczególnego ryzyka i kontrola trwałości projektu może być przeprowadzona w każdym miejscu bezpośrednio związanym z realizacją projektu.
 - c. W przypadku Beneficjentów realizujących projekty w partnerstwie, kontroli obszarów szczególnego ryzyka i kontroli trwałości poddawany jest Lider projektu i partnerzy w zakresie wymaganym z uwagi na zagadnienia objęte kontrolą..

- d. Kontrola obszarów szczególnego ryzyka i kontrola trwałości projektów na miejscu przeprowadzana jest przez członków Zespołu kontrolującego na podstawie pisemnego upoważnienia do przeprowadzenia czynności kontrolnych, wystawianego przez Dyrektora IP II lub osobę przez niego upoważnioną.

2. Cel kontroli obszarów szczególnego ryzyka i kontroli trwałości

Celem kontroli obszarów szczególnego ryzyka jest weryfikacja informacji zawartych w przedkładanych przez Beneficjenta sprawozdaniach oraz ocena przestrzegania zapisów umowy o dofinansowanie, w szczególności ustalenie czy cel projektu został zachowany oraz czy w ww. obszarach nie zaszły okoliczności, które obligują IP II do podjęcia stosownych działań, w szczególności zapobiegawczych lub korygujących.

Celem kontroli trwałości jest weryfikacja informacji zawartych w przedkładanych przez Beneficjenta sprawozdaniach oraz ocena przestrzegania zapisów umowy o dofinansowanie, w szczególności ustalenie czy zachowana została trwałość projektu zgodnie z art. 57 pkt. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r., a w przypadku, gdy trwałości nie zachowano, określenie zakresu korekty finansowej, którą należy objąć projekt.

3. Zakres kontroli

Kontrola obszarów szczególnego ryzyka obejmuje sprawdzenie:

- a) Czy cel projektu został zachowany – w szczególności weryfikacja wskaźników skorelowanych (tj. wskaźników, które były przedmiotem oceny) oraz zapisów definiujących cel projektu we wniosku o dofinansowanie,
- b) Czy beneficjent dokonał zmiany lokalizacji, w szczególności gdy lokalizacja projektu stanowiła element oceny wniosku o dofinansowanie i wnioskodawca w ramach kryteriów wyboru realizacji projektu uzyskał za nie punkty – a jeśli tak ustalenie, czy zmiana lokalizacji miałaby wpływ na możliwość uzyskania dofinansowania – jeśli tak określenie kwoty niekwalifikowanej w szczególności w kontekście zapisów mapy pomocy publicznej,
- c) Czy zaistniała prawna możliwość odzyskania podatku VAT, w przypadku gdy jest on kwalifikowany w projekcie – a jeśli tak określenie kwoty niekwalifikowanej,
- d) Czy projekt generuje dochód – a w przypadku, gdy jest on wyższy od przewidzianego w projekcie określenie jego wysokości i kwoty do zwrotu,
- e) Czy beneficjent wywiązuje się z obowiązków dotyczących informacji i promocji projektu,
- f) Czy projekt jest realizowany w sposób zgodny z politykami horyzontalnymi wskazanymi we wniosku o dofinansowanie,
- g) Czy dokumentacja projektu jest prawidłowo archiwizowana,
- h) Czy (jeśli dotyczy) beneficjent posiada/ posiadał w wymaganym okresie i zakresie kontrakt z NFZ,

- i) Czy beneficjent wykonał zalecenia pokontrolne/rekomendacje audytów wydane w okresie trwałości – a jeśli nie ocena istotności zaleceń oraz zobligowanie beneficjenta do ich wykonania.

Kontrola trwałości projektów obejmuje sprawdzenie czy w ramach projektu zachodzą przesłanki znaczącej modyfikacji. Zespół kontrolujący ustala, czy w przedmiotowym przypadku wystąpiły przyczyny i skutki określone w art. 57 ust. 1 ww. rozporządzenia, a jeżeli tak, czy zachodzi pomiędzy nimi związek przyczynowo skutkowy oraz dokonuje oceny zachowania trwałości projektu.

W ramach weryfikacji zaistnienia zmiany charakteru operacji, w szczególności sprawdzeniu podlega osiągnięcie i utrzymanie wskaźników realizacji projektu.

4. Zasady prowadzenia kontroli

4.1. Przygotowanie do procesu kontroli obszarów szczególnego ryzyka i kontroli trwałości

1. Pierwszym etapem jest zweryfikowanie zobowiązań Beneficjenta dotyczących finansowania i zarządzania projektem po zakończeniu okresu realizacji poprzez weryfikację sprawozdania, której dokonują Wydziały Wdrażania IP II, a w szczególności opiekunowie poszczególnych projektów.

W przypadku udzielenia przez beneficjenta w sprawozdaniu odpowiedzi na co najmniej jedno pytanie wskazującej na zaistnienie szczególnego ryzyka lub zagrożenie trwałości projektu, opiekun projektu zobowiązany jest zweryfikować (korespondencyjnie lub telefonicznie wraz ze sporządzeniem notatki służbowej z rozmowy), czy istnieje uzasadnione podejrzenie wystąpienia zdarzenia istotnego z punktu widzenia monitorowania obszarów szczególnego ryzyka lub uzasadnione podejrzenie nie zachowania trwałości projektu.

2. W przypadku, gdy ww. uzasadnione podejrzenie występuje, opiekun projektu występuje do Dyrektora IP II lub osoby przez niego upoważnionej o przeprowadzenie kontroli doraźnej co najmniej w obszarze, co do którego ww. podejrzenie wystąpiło. Wskazane jest aby w toku tak podjętej kontroli doraźnej w miarę możliwości dokonać również weryfikacji pozostałych obszarów sprawozdawanych przez beneficjenta. Kontrola doraźna może być przeprowadzona bez zapowiedzi.
3. IP II przeprowadza planowe kontrole obszarów szczególnego ryzyka i kontrole trwałości w oparciu o **metodologię doboru projektów do kontroli trwałości**. Metodologię opracowuje IP II i przekazuje do zatwierdzenia IZ wraz z Rocznym Planem Kontroli albo w terminie późniejszym określonym w zatwierdzonym Rocznym Planie Kontroli IP II. W przypadku nie opracowania ww. metodologii przez IP II, obowiązuje metodologia określona w załączniku nr 3 do niniejszych wytycznych. IP II jest zobowiązana do dokonywania corocznego, udokumentowanego przeglądu ww. metodologii pod kątem jej adekwatności do faktycznie występujących czynników ryzyka. Przegląd powinien opierać się w szczególności o wyniki przeprowadzonych przez IP II weryfikacji sprawozdań oraz przeprowadzonych przez IP II kontroli w miejscu realizacji, w okresie trwałości.

Kontrola obszarów szczególnego ryzyka i kontrola trwałości projektów przebiega analogicznie do kontroli na miejscu realizacji projektu, tj. w sposób określony w *Wytocznych Instytucji Zarządzającej w zakresie zasad przeprowadzania kontroli w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007-2013* z wyjątkiem zakresu kontroli, Kontrola trwałości projektów przeprowadzana jest co do zasady przez pracowników Wydziału Kontroli Projektów RPO WM Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych. W uzasadnionych przypadkach członkami Zespołu kontrolującego mogą być upoważnieni pracownicy innych Wydziałów Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych lub uprawnionych instytucji zewnętrznych.

ROZDZIAŁ IV. SANKCJE

1. Sankcje dotyczące obszarów szczególnego ryzyka

- a) Niezachowanie celu projektu rozumiane jako nie osiągnięcie wskaźników realizacji – **skutkuje korektą określoną w tabeli, która stanowi załącznik nr 4 do niniejszych wytycznych²¹,**
- b) Dokonanie zmiany lokalizacji, gdy lokalizacja projektu stanowiła element oceny wniosku o dofinansowanie i wnioskodawca uzyskał za nie punkty, w przypadku gdy analiza wykaże, że gdyby lokalizacja pierwotnie znajdowała się w danym miejscu wnioskodawca nie uzyskałby wystarczającej ilości punktów, aby otrzymać dofinansowanie – **skutkuje korektą w wysokości 100 %.** Jeżeli uzyskał by dofinansowanie w kwocie niższe (zgodnie z mapą pomocy publicznej) – **skutkuje korektą w wysokości równej różnicy pomiędzy dofinansowaniem otrzymanym i należnym,**
- c) Zaistnienie prawnej możliwości odzyskania podatku VAT, w przypadku gdy jest on kwalifikowany w projekcie – **skutkuje korektą w wysokości równej kwocie podatku VAT, który można odzyskać,**
- d) Generowanie dochodu w projekcie w rozumieniu art. 55 rozporządzenia 1083/2006 w wysokości przekraczającej założenia przyjęte we wniosku o dofinansowanie – **skutkuje korektą w wysokości równej kwocie otrzymanej przez beneficjenta nadwyżki dofinansowania (wyliczonej w toku monitorowania dochodu) tak, aby suma wypłaconego dofinansowania była równa wartości dofinansowania wyliczonego w zaktualizowanej analizie finansowej**
- e) Brak informacji i promocji projektu: - w przypadku braku z przyczyn obiektywnych – **zobowiązanie do realizacji postanowień umowy;** - w przypadku braku z winy beneficjenta – **korekta w wysokości dofinansowania w zakresie danego nośnika informacji oraz zobowiązanie do realizacji postanowień umowy (na koszt beneficjenta).**
- f) Archiwizacja, - w przypadku braku możliwości odtworzenia ścieżki audytu dowodzącej prawidłowości poniesienia wydatku – 100 % korekta danego wydatku.
- b) Utrata kontraktu z NFZ w zakresie objętym projektem. Korekta jest zależna od statusu dofinansowanego elementu infrastruktury:

²¹ korekty za nieosiągnięcie wskaźników nakłada się w sposób określony w załączniku nr 4 również w przypadku pozyskania przez IP II informacji w tym zakresie w sposób inny niż na podstawie sprawozdania, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszych Wytocznych.

- Jeżeli dofinansowany element infrastruktury był użytkowany w okresie braku kontraktu, co jest równoznaczne z niedozwoloną pomocą publiczną – **nakładana jest korekta w wysokości równej kwocie dofinansowania w części dotyczącej danego elementu infrastruktury**
 - Jeżeli dofinansowany element infrastruktury nie był użytkowany w okresie braku kontraktu – **nakładana jest korekta liczona proporcjonalnie do pozostałego okresu trwałości od dnia utraty kontraktu lub za okresy, w których kontrakt nie obowiązywał.**
- g) Nie wdrożenie zaleceń pokontrolnych – **skutkuje korektą w wysokości zależnej od treści zaleceń, w szczególności dotyczących konieczności zwrotu wydatków niekwalifikowanych.**

2. Sankcje dotyczące naruszenia zasady trwałości.

W przypadku złamania zasady trwałości przez beneficjenta, rozwiązanie umowy o dofinansowanie nie jest konieczne. Kwota środków związanych z tymi elementami projektu, które zostały poddane znaczącej modyfikacji, traktowana jest jako nieprawidłowość.

Złamanie zasady trwałości w projekcie nie jest w każdym przypadku równoznaczne z nieosiągnięciem celów projektu.

- a) Nie utrzymanie wskaźników projektu – **korekta nakładana w sposób i w zakresie określonym w załączniku nr 4 do niniejszych Wytucznych.**
- b) W przypadku wystąpienia **znaczącej modyfikacji** (a co za tym idzie złamania zasady trwałości projektu) stosuje się korekty finansowe w oparciu o art. 98²² ww. rozporządzenia, czego konsekwencją może być m.in.: dokonanie wymaganych korekt finansowych poprzez anulowanie całości lub części wkładu funduszy dla danej pomocy. Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju²³ oraz w myśl zapisów Porozumienia w sprawie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego za ustalanie i nakładanie korekt finansowych, o których mowa w art. 98 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 oraz za odzyskiwanie kwot podlegających zwrotowi, w tym wydawanie decyzji o zwrocie środków, odpowiedzialna jest IP II.

Sposób wyliczenia korekty w przypadku wystąpienia znaczącej modyfikacji:

W przypadku stwierdzenia wystąpienia znaczącej modyfikacji, o której mowa w art. 57 ww. rozporządzenia korektę oblicza się proporcjonalnie do pozostałego okresu trwałości (od dnia zaistnienia znaczącej modyfikacji) w oparciu o nw. założenia:

²² Państwa członkowskie w pierwszej kolejności ponoszą odpowiedzialność za śledzenie nieprawidłowości, działając na podstawie dowodów świadczących o wszelkich większych zmianach mających wpływ na charakter lub warunki realizacji lub kontroli operacji, lub programów operacyjnych oraz dokonując wymaganych korekt finansowych. Korekty dokonywane przez państwo członkowskie polegają na anulowaniu całości lub części wkładu publicznego w ramach programu operacyjnego. Państwo członkowskie bierze pod uwagę charakter i wagę nieprawidłowości oraz straty finansowe poniesione przez fundusze.

²³ art. 26 ust. 1 pkt 15 i 15a

Okres trwałości liczymy (w dniach kalendarzowych) od dnia przekazania beneficjentowi płatności końcowej na rzecz projektu przez IP II (przez Województwo Mazowieckie w przypadku projektów własnych).

Korekta stanowi iloczyn całkowitej wartości środka trwałego oraz procentowego wskaźnika określającego część okresu trwałości pozostałego do końca okresu trwałości (liczonego od dnia naruszenia a nie stwierdzenia naruszenia).

Przykładowy sposób wyliczenia wartości korekty

Założenia:

- wartość środka trwałego, względem którego nastąpiło złamanie zasady trwałości – 1 000 000 PLN,
- okres trwałości – 5 lat (od 01.01.2008 r. do 01.01.2013 r.; łączna ilość dni: 1827),
- data kiedy nastąpiło złamanie zasady trwałości: 01.05.2010 r. (łączna ilość dni pozostająca do końca okresu trwałości: 976).

W pierwszej kolejności należy ustalić jaki % całości przypada na niezachowany okres trwałości, tj. 976 dni okresu niezachowania trwałości/1827 dni całkowitego okresu trwałości x 100 %.

Otrzymujemy (po zaokrągleniu) wynik 53,43 %

W celu wyliczenia podstawy wymierzonej korekty, należy całkowitą wartość środka trwałego pomnożyć przez otrzymany wskaźnik procentowy: 1 000 000 PLN x 53,43 % = 543 300 PLN.

Otrzymałą wartość powiększamy o należną kwotę odsetek wyliczonych w oparciu o obowiązujące przepisy.